



VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Uredniška molčečnost.

Kristina (Krista ali Kristan?!) ali »Neznanica«. Vaše pravo ime?! Povejte po pravici! Sumljivo se nam zdi, da v spisu »Mrtve rože« govorite kakor moški. Spodaj je pa ženski psevdonim!

Beli nagelj. Pesnice so še dosti čedne, čeprav niso proste nedostatkov. Nekatere primere se le preveč ponavljajo. Tudi se tu in tam premalo jasno izražate. Sicer pa upamo, da boste sčasoma zelo napredovali! Da imate res pesniško »žilico«, je gotovo. Treba se bo pa otresti tujih vplivov in izklesati docela svoj jezik.

Breda. Pisom je treba priložiti vselej tudi pravo ime. Uredništvo mora vedeti za imena svojih sotrudnic in sotrudnikov.

Lojzka H. Marsikatera dobra misel, le preveč besed. Popraviti je treba. Ne jemljite tolikoga papirja; moja miza je komaj dosti velika in pa v tiskarni nagaja taka rjuha.

Marjanica K. Popravimo in porabimo.

P. Joškova. Je samo preprosto pripovedovanje brez kakršnekoli napetosti. Sicer resnično in iz življenja vzeto, a za javnost to dvoje še ne zadostuje. Pišite še in se učite, lepe misli izražati v lepi besedi in obliki! Ne pišite pa tako drobno in gosto; nismo mogli korigirati, četudi bi radi. — Vaša pesem g. S. je brez vsakršne pesniške vrednosti. Oprostite odkriti besedi!

Zvonkova. Brez pravega imena — v koš.

V oceno smo prejeli.

Naše prijateljice. O življenju in cvetenju sobnih rastlin. Mohorjeva knjižnica 23. zv. Spisal ing. agr. Ciril Jeglič. Naroča se pri Družbi sv. Mohorja v Celju. — Ko vzameš to knjigo v roke, je moraš biti vesela. Saj ti govori o tvojih najboljših prijateljicah o cvetkah, ki jih s toliko skrbjo in tako rada gojiš

in so ves tvoj ponos. Seveda pa si tudi na moč žalostna, ker se ti vselej to negovanje ne posreči. Pričujoča knjiga pa te temeljito pouči, kako moraš ravnati s svojimi ljubljenskimi, da ti bodo v veselje. Pisana je kakor mična povest. — Vsaka Vigrednica naj si jo nabavi!

Tiskovni sklad.

Prejeli smo še naslednje prispevke:

Orliški krožek, Črnomelj	20—	Din
Fale Marija, Nova Štifta	5—	„
Ravter Mara, Šmartno pri Slov. goricah	10—	„
Marija Trofenik, Podčetrtek	5—	„
Nežika Kuhar, Duplje	5—	„
Zidar Antonija, Ljubljana	5—	„
Ela Rott, Konjice	100—	„
Pečana Marija, Ljubljana	5—	„
Vida Jagodic, Breg, Celje	15—	„
Barica Krašovec, Beograd	5—	„

175— Din
Zadnji izkaz: 1334-50 Din

Skupaj: 1509-50 Din

Bog povrnil!

A. Lebar, izdajateljica »Vigredi«.

Vseбина.

P. Evstahij: Nebeški materi	49	Lojze Golobič: Olgica	55
O. S.: Velik greh naše dobe	50	Ivan P.: Moji materi	59
Marjanica K.: Mlada mamica	51	A. M.: Na zadnji poti	59
Francka Zupančič: Pri tebi mamica	51	Julija: V tvojem objemu, mamica	60
Zofka Vivodova: Rože — sestri Eleonori na grob	53	Lojze Golobič, Zagreb: Dočakala je	60
M. Elizabeta: Mati	53	F. Z.: Prva vijolica	62
Lojzka Horvatič: Slovo od matere	54	Brat Nardžić: Dekle z zagonetkami v očeh	63
Breda: Očitajoče oči otroške	54	Francka Zupančič: Tvoj vrtiček	65
Anton Boštele: Marija sedem žalosti	54	Rožni dom	67
Francka Z.: Materinstvo	55	Od srca do srca	67
P. Evstahij: Verna slovenska mamica	55	Vigrednica-gospodinja	69
		Organizacija	71

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VII — V Ljubljani, 1. marca 1929 — Štev. 5

P. Eustahij:

Nebeški materi.

*Odlika dvojna, dvojna krona:
devišstva snežnobeli čar
in materinstva topli žar
krasi te, o Gospa,
kraljica srečnega neba!*

*Ti našega rodû si krona;
pravzor lepote čistih lic,
zrcalo dušnih krasotic,
Marija, o Gospa,
kraljica božjega neba!*

*Zenâ in mater vseh patrona:
v naročju tvojem dete spi
— v njem živa božja Luč gori! —
naš Bog in tvoj, Gospa,
kraljica solnčnega neba!*

*Opora mater in patrona!
Zaveznica in moč devic!
Ti srcem našim daj cvetic
sijaj in blesk, Gospa,
kraljica rožnega neba!*

Velik greh naše dobe.

Če bi ne bilo potrebno, »Vigred« bi ne pisala o tem. A potrebno je. Zalibog potrebno tudi pri nas. Mislim: umetno zmanjševanje števila otrok. Potrebno je, da tudi tozadevno poznamo prava, katoliška načela. Da se ne damo slepiti od modernih paganskih nazorov, da si ne damo vzeti pravega nraavstvenega prepričanja. Kajti, to je eminentno nraavstveno ali etično vprašanje.

V Nemčiji morajo vsako leto na drugo nedeljo po svetih Treh kraljih prebrati s prižnic sledeče: »Smrten greh je, če bi hoteli zakonski pomnožitev števila otrok zabraniti s tem, da vedoma in prostovoljno preprečijo glavni namen zakona. Nobena stiska ne more biti tako huda, noben dobiček tako velik, da bi bila vsled tega upravičena taka kršitev naravne, božje nraavne postave.«

Glavni namen zakona je otroški blagoslov, je otrok.

V ženski prilogi katoliškega dnevnika je nedavno pisala verna nemška žena: »Nemške žene, ohranite svoje dostojanstvo, ne dajte se goljufati za vaše najvišje dobrine, za vaš najplemenitejši življenjski namen. Vzemite ženi materinsko čast, kaj je še ona potem — zgolj spolna tovarišica moževa, ne zvezana ž njim po spoštovanju in ljubezni, marveč zgolj telesno. Ali se je potem čuditi, če je potem tako lahko, da gresta narazen, zlasti, kar zadeva moža? Kaj mu je taka žena, kaj bi ga moglo vezati na njo, ko sta minuli mladost in lepota? Morda je razumna, duhovita? Sto drugih je tudi. Ko bi se vendar vsaka žena hotela zavedati, da je ona s polnim spoštovanjem in čislanoostjo privlačen predmet za moža šele tedaj, če se ne odteguje svojemu nraavnemu poklicu, svojemu življenjskemu namenu.«

Kakor rečeno, glavni namen zakona je otrok. Če se zakonska poslužujeta svojih zakonskih pravic na način, ki izključuje otroški blagoslov, zlorabita zakon in storita velik, smrten greh. Storita smrten greh, pa naj se vrši to skrunjenje zakona s katerimikoli pripomočki in na katerikoli način. S to zlorabo zakona dela človek proti namenom Stvarnika in Ohranjevalca človeškega rodu.

Ponižuje pa se s tako zlorabo predvsem tudi žena, ki ni več soproga in mati, marveč sužnja moževa. To skrunjenje zakona pa se navadno strašno maščuje že tu na zemlji. Vprašajte izkušene, vestne zdravnike in povedali vam bodo, kakšno strašno telesno in duševno razdejanje za moža in ženo ima često ta greh za posledico.

Temu grehu, ki hoče zabraniti, da vzklije človeško življenje, je dodal naš vek še nov strašen greh: Zločin proti nerojenemu življenju, uboj nerojenega otroka. To je pravi uboj, greh proti 5. božji zapovedi. Krški škof dr. Adam Hefter pravi v svojem tozadevnem pastirskem listu (ki je izšel že v tretjem natisu): »Kakor hitro leži detece v čudoviti skrivnostni zibki, ki jo je božja vsemogočnost zgradila v materi, je detece popolnoma določeno človeško bitje s telesom in dušo. Dete je človek, preden zagleda svitli dan. In zato, ker je človek, ima pravico kakor druga človeška bitja, da drugi ljudje ščitijo njegovo življenje. Ima pravico do zaščite nraavstvenega svetovnega reda, ki je kratko izraženo v peti božji zapovedi: Ne ubijaj!«

Bog je gospod čez življenje in smrt, in on prepoveduje namenoma usmrtiti nedolžnega človeka. In kdo je nedolžnejši od nedolžnega otroka?

Imenovani pastirski list v nadaljnjem odgovarja na razne razloge, ki se navajajo za upravičenost maltuzijanizma, to je teorija (in praksa) za zmanjšanje števila otrok.

Kar se tiče mater, so zdravniki ugotovili strahovite posledice, ki nastanejo za mnoge nesrečne matere vsled takega protinaraavnega postopanja. Prebridko telesno hiranje in prebridko dušno propadanje so posledica tega zločina. — Zemlja ima prostora še za mnogo sto milijonov ljudi. Treba jo je le bolje izrabiti in

obljuditi še ne obljudene dele sveta. Kakšni pragozdovi še pokrivajo zemljo! Koliko je še prostora v Braziliji in drugih deželah južne Amerike, v Kanadi itd. Kako slabo so še obljudene tudi mnoge civilizirane dežele, med njimi tudi Jugoslavija. — Koliko mnogi družinski očetje izdajo za alkohol, mesto da bi štedili in skrbeli za svojo družino. Treba bi bilo skleniti primerne pametne postavbe, ki bi pospešile zgradbo hiš in omogočile dobiti primernih stanovanj. Treba bi bilo nuditi staršem oz. onim, ki stopajo v zakonski stan, primerne izobrazbe, da bi znali bolje skrbeti za dušno in telesno vzgojo svojih otrok. Treba bi bilo ljudem tudi več vere, zlasti vere v posmrtnost in več zaupanja v božjo Previdnost, da bi znali boljše nositi križe tega življenja.

Končam z besedami knezoškofa Hefterja:

»Nikakor se ne sme iz katerihkoli družabnih težav priti do sklepa, da bi bilo dovoljeno usmrtiti otroka. O tistih materah, ki tega imena niso vredne, niti ne govorimo, ki dajo usmrtiti svojega otročiča, da morejo še naprej na ples, da se morejo udeleževati športnih vaj ali da morejo v družbi še naprej igrati svojo vlogo. Pod nobenim pogojem gospodarsko pomanjkanje ne more biti razlog, da se vzame življenje nedolžnemu otročiču. Ne ubijaj! pravi Gospod.«

Kar se tiče posebej našega slovenskega naroda, bi bilo dobro vprašati zagovornike Maltusove teorije: Ali hočejo število malega našega naroda še bolj zmanjšati? Ga izbrisati iz obličja zemlje?

Marjanica K.:

Mlada mamica.

(Ob zibelki.)

*Nova sreča je v naš dom prišla.
Pesmi, ki sem jih kdajkoli pela,
zbuja jo zdaj ob tvoji zibki,
dete drobno, sladki moj zaklad!
Vse lepote tvoje nežne duše
dar so materi presrečni — meni.
Nova sreča je v naš dom prišla — —
Solnčni dnevi, ki so preminuli,
sanje, ki so v težkih dneh umrle,
ostajajo zdaj vnovič, sladki moj zaklad.*

Francka Zupančič:

Pri tebi mamica.

Solnce je skrivnostno zatonilo. Zemlja se je odela v mrak. Dolgočasni grilčki si pojo uspavanko. Znoči se. Na jasnem nebu migljajo zvezde in šepetajo o daljnem življenju, o davnih spominih, šepetajo tajinstveno govorico svetlobe in skrivnosti polno... Gozdič šušti svoje večne bajke, ves ožarjen od srebrnih luninih žarkov. Sence listovcev švigajo semtertja, lahko se zibajoč v sapici zefira. Iz za holmov se čuje zdajzindaj ritmičen jad nočnih ptic, ki iščejo plena. Potoček žubori in šumlja čez kamenje in pripoveduje harmonično in ubrano davne povesti sladkih in grenkih spominov polne, ki segajo v globino duše v tej nočni uri. Vsa narava govori skrivnostno in ta govor odmeva trepetajoče v čuteči duši, se spaja z daljnimi spomini... Govor ljubavi.

Noč je. Neskončne bolesi polno melodijo vzbuja v duši, ki jo umeva; tisoč tajinstvenih govoric mi šepetajo in me vzdiga iz mizerije sveta kot na krilih misli v kraljestvo sanj... ki so vse pri tebi in s teboj, mamica... Noga

me vodi in sili svojo pot... vsakdanjo in vsakokratno pot... Odpahnem železne, zarjavele duri, ki ločijo cesto od cvetočega vrta, kjer počivaš ti, majka.

Resno šume košati vrhovi temnih cipres. Ah, šušte molitev, šepečejo jedno, bolešno molitev!... Beli kameni, uborni križi, cvetice in nič drugega... v kraljestvu smrti. Ona... — Kraljica tu... strašna in lepa, odeta v črn plašč in v roki koso. Mlada drevesca, bujno žetev, stoletno drevje, pokonča, odene s črnim svojim plaščem in dovede sem v svoje kraljestvo... Tu, v molku križev, kjer je mir večen in sen neskončen, tu spiš, majka. Obstojim, objamem mrzel kamen, molim, prosim, kličem tvojo dušo... prav kakor enkrat, mamica...

Tu spiš, sama, sama, med vonjem cvetic in v svitu sveč; tvoj sen nima jutra, nima dne.

Tu te kličem, sto in stokrat, sladka, zlata majka. Glava mi klone na prsi in plakam v brezmejni bolesti... Vse spi; počiva vsaka stvar. In ti spiš, spiš in moje solze, majka, te ne vzdramijo. Sedim tu pri tebi, kot sem posedala ob vznožju tvoje postelje. Ah, majka, reci, da nisi tu, da si še v mali, tesni izbici! Govori mi; nasmehni se mi! Enkrat še, da te pokličem, da ti pogledam v oči, da mi pogledaš v oko in... otareš solzo...

Na nebu bleste zvezde, čarobne lučice... in zazdi se mi, da te vidim v duhu, da vidim tvoj smehljajoč obraz, slišim tvoj glas... Blizu si mi, mamica. Glej! Tako lepo jasno je nočno nebo in midve kramljava. Tvoje besede so počasne... resne, kakor dih...

A sen izginja. Oj mamica! Nisi bila pri meni niti ta trenutek. Zaman te kličem obupno in prosim in plakam. Tu, pod gomilo ležiš, pod tem trdim kamenom, ki nosi samo tvoje ime, majka... in... datum.

Tvoje prsi bi orosila s solzami... a ti spiš sladko spanje. Orošajo grudo zemlje, ki te krije. Z višav zreš name... med zvezdami blesti tvoj obraz... a jaz... klečim, plakam, plakam, plakam.

Morda pa te mi vzbudi novo jutranje solnce?... Vrnem se...

Zarja vstaja, počasi, počasi, počasi. Solnce poljublja vrhove; vsaki travici sklonjeni pod pezo slane dahne poljub; potem se ustavi na tvoji gomili...

Spiš... spiš... brezkončno spanje.

Solnčni žarki tajajo slano; kapljica za kapljico se utrinja na gruče prsti, kakor biserne solze... Vidim v tem refleksu fantastičen in daven sen pojavljen samo za nekaj hipov. Vidim za temi mehurčki zrcalo ocvetle preteklosti.

Ti spiš... Tu pri tebi, z rokami sklenjenimi, pričenjam novi dan.

Spiš tu v gaju sanje izbrisane življenja.

Vrnem se, kličem te, ko je solnce najvišje, a ti ne čuješ. Sama, sama na svetu, iščem žalostna malce utehe, ki bi mi olečila srce. Vržena v ocean obupa, v neprestanem spominu preteklosti, plakam, plakam v brezmejni muki... v snu in pri delu. Vedno mi je pred očmi tvoj obraz, tvoja gomila, v snu in v istini, v boli in omami. Da, tudi pri delu se mi utrga solza in zapolzi kot tat po licu. Solza, ki pušča neizbrisno brazdo v duši... Solza, plač srca, ki omahuje...

In tavam in blodim, strta in uničena, sama, sama... Srce ledenomrzlo in sklonjeno pod težko izgubo najdražjega bitja na svetu.

»Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!«

Rože — sestri Eleonori na grob.

Umrla je. Tiho in mirno, kakor je živela — tako tiho je odšla od nas. V nas vseh pa, ki smo jo poznali in ljubili, je nastala vrzel.

Stisnila so se naša srca v boli, naše duše so zaplakale. Ona, ki nas je vzgojevala, ona, ki je vodila našo cvetočo mladost in nam odpirala pot v življenje, nas je zapustila.

Že nekaj let je temu, ko smo zapustile njene učenke samostansko šolo. Težko ji je bilo srce, ko nas je ob slovesu blagoslavljala. Me pa smo s solzo v očeh odhajale od nje, od naše druge mamice iz tihih samostanskih sob tja v svet, za svojim ciljem.

Pa smo se vsako leto rade vračale nazaj, k njej, da jo vidimo, da jo prisrčno pozdravimo. Pri njej smo postale zopet otroci, kot nekdej. Pokojna sestra Eleonora Mantuani se je rodila 9. junija 1863. v Ljubljani. V Lichtenurnov zavod je prišla 16. avgusta 1881. kot učiteljica na dvorazrednico. Njena zasluga je, da se je razširila šola v osemrazrednico in ustanovila meščanska šola, kjer je delovala kot učiteljica in ravnateljica do leta 1919., ko je bila imenovana za prednico. Leta 1923. je bila imenovana za vizitatorico jugoslovanske provincije; to službo je opravljala do leta 1926. Nato pa je bila ponovno izvoljena za prednico v Lichtenurnovem zavodu.

Bila je neutrudna. Marljivo kot čebelica je delala od jutranje zore pa pozno v noč. Neprecenljive so njene zasluge na šolskem in vzgojnem polju. Bila je visoko naobražena žena z najplemenitejšim materinskim srcem. Kot taka je pač lahko delila iz svojih bogatih zakladov znanja, ljubezni in srčne dobrote svojim gojenkam in vsemu zavodu. Vse njeno neumorno delo je videl le On, pred katerim je tolikokrat klečala in črpala moč.

Imela je še polno najlepših načrtov za prihodnost, a Gospod je prišel po njo. V tihih noči so se ji zaprle trudne oči, bele roke so se sklenile k molitvi — sestra Eleonora je odšla od nas h Gospodu po zaslužen plačilo.

Prelepo so žarele naše planine v zimskem solncu, ko so sestro Eleonoro polagali v grob. Moje misli so pohitele od belih planin in gorskih vasi tja v daljo in se ustavile ob svežem grobu, pokritem z belimi lilijami in rdečimi nageljni, ki jih je položila na svežo gomilo otroška ljubezen, kot simbol vzvišenega dela in življenja naše dobre, pokojne sestre Eleonore.

M. Elizabeta:

Mati.

*Mati, ti najljubše bitje,
svečenica si družin;
tvoja duša je molitev,
srce tvoje dom vrlin.*

*Kakor ti — nihče ne ljubi
in ni ljubil še nikdar;
srce tvoje je ljubezen,
duša tvoja živ oltar.*

*Mati, ti najdražje bitje,
žrtovnica naših hiš!
Kdo prešteje tvoje križe,
kdo doume, kaj trpiš?*

*Ti, ljubezni mučenica,
v solzi tvoji mir je skrit;
žulji biseri so tvoji,
bolečine tvoj nakit.*

*Mati, ti najblažje bitje,
ti zakladnica otrok,
zase ne, za drage svoje
ti si neizčrpnih rok.*

*Mati, ti velika žena,
angel sredi temnih cest;
vse odpuščaš, vse preneseš,
zvesta kot nihče ni zvest.*

*Mati, ti ljubezen naša,
osrečuj človeški rod!
Mati, ti svetinja naša,
tisoč sreč na tvojo pot!*

Lojzka Horvatič:

Slovo od matere.

Skromno je bilo družinsko življenje. Domači krog mi je postal pre-
ozek, beda in pomanjkanje sta se mi vsekali v dušo in me gnali proč od doma
v svet, daleč v svet.

»Moram in moram!« sem se odločila in slednjič stopila pred mater.

Ni mi odgovorila niti besedice. Boječe me je pogledala, kakor da se
sramuje mojih besed. — Kot srebrni biseri so ji zalile solze blede lica in se
izgubljale v globokih potezah. —

O, mati! Ti nisi vedela, da Tvoj otrok razume te solze in da mu je Tvoj
pogled govoril tisočkrat več kakor izgovorjena beseda kdajkoli prej! —

In v tem trenutku sem šele spoznala, kako velika, sveta je Tvoja lju-
bezen, o mati!

Nekaj nepopisno težkega je slovo od matere! —

Objela me je in dala nato svoj blagoslov. Čutila sem slovesnost tre-
nutka. »Ž Bogom, mati!« — In ločila sem se od tiste, ki mi je bila solnce
življenja na zemlji...

Breda:

Očitajoče oči otroške.

Nemirno ji je srce. V duši jo tišči nekaj neznanega, strašnega.

Videla je oči... Tako brezmejno lepo so zrle vanjo oči male deklice, da bi
najrajši kar neprestano gledala to svetišče nedolžnosti. Sklonila bi se in poljub-
ljala bi te otroške oči, a obrnila se je proč in zaplakala...

Vse blodnje, prevare sveta, vso njegovo ničevost in ničevost same sebe je
spoznala, a spoznala tudi dragocenost svoje duše.

In nato je zagledala pred sabo Mater, žalostno, s sedmimi meči v prsih.
Videla je božjo Mater, ono Mater, katero je začela že pozabljati...

Vsa skrušena, bedna se je zgrudila in v plaču ji je vrelo iz srca: »Mati,
odpusti! Daj prenovljenja moji duši! Izprosi mi moči! Šibka sem! Ne morem
premagati viharjev življenja brez pomoči tvojega božjega Sinu! — Vodi me
z dobrotno roko!« — Vstala je. Mir se je razlil v njeno dušo. — — — —

Anton Boštele:

Marija sedem žalosti.

Potok. Cesta.

Na levi bela hiša.

Domačija.

Pred hišo stara doa:

mož in žena.

Med njima bridka misel

nanjo, ki je ni:

Marija!

Na desni mrtoa njiva.

Zelen grob,

bel kamen,

zlat napis:

Marija!

Prazna hiša,

trudne roke

in izjokane oči —

Kam si šla,

Marija sedem radosti?

Je ni!

Ostala si le ti,

Marija sedem žalosti!

Materinstvo.

Slednja dekliška duša hrepeni po materinstvu: želi postati mati ali pa biti duševna mati mnogim v pomoč. Materinstvo je sveta ženska last, najvišje kraljestvo žene in najgloblja nje žrtev.

Žena, ki stremi za pravicami in zenačenjem z moškimi, ne pridobi, ampak izgubi na lastni osebi. Samo popolna ženska nrav edinole ima materinsko oko in materinske roke. Žena biti pa se pravi — bresti s čistim srcem močvirja zemlje, globokih misli se poglobljati v skrivnosti življenja, čvrstih rok ustvarjati drugim dobro in iskati in ohranjati vsepovsod vse lepo.

Samo taka žena bode mati, ako ji podeli Bog milost dobrote in vse žrtvujoče zvestobe. Je-li ima potem lastno domovje in deco ali pa je mati mnogim in mnogim; vedno se daruje in žrtvuje. Njena ljubezen ne pozna mej in koncev. Z vsako novo nalogo se ji množi in ji raste moč in z vsako daritvijo pridobi na imetju.

Vsa dela sveta lahko opravljajo moški, a materinstvo dehti le iz ženskih src, je le njih duš izviren sad. Vendar zakaj je dandanes tako redko? Zakaj jih dandanes toliko gladuje vse svoje življenje materinske dobrote in ljubavi?

Matere ne smejo ničesar več iskati zase. Darovati so primorane tudi nadvse ljubljene dušice lastnih otrok — jih žrtvovati — ker nobeno človeško življenje ni last drugega.

Toda ker zahteva ta žrtev vsak trenutek malenkost in mnogokrat v življenju v trpki boli — največjo duševno moč in najčistejšo ljubav — zato je toli redka.

Vedno je bilo le malo kraljic. Kraljičina seveda je bila nekoč vsaka človeška duša. In kraljevska krona belih lilij je dičila vsako dekliško čelo. Toda ali ne dopuste mnoge, da jo jim osuje vihar sveta in se ne dičijo z ničemurnim bleskom?

Koliko zavržene kraljevske časti in koliko pogrezanj, koliko ponižanih dekel samoljublja, nevolje, sebičnosti, slepe varljivosti in hrupnega veselja!

Krona pa hoče pazljivosti, zgodnje priprave materinstva. In ve kraljevske duše — bodite pripravljene, da postanete matere!

P. Evtahij:

Verna slovenska mamica.

*Po Gospodu posvečena
verna, bogoljubna žena,
o slovenska mamica!*

*Dómu skrita svečenica,
v duši čednostna devica
in otrokom mamica!*

*Pridna, skromna in molčeča —
Možu blagor, deci sreča,
o ljubeča mamica!*

*Ti družino k Bógu vodiš,
kakor luč tolažbe hodiš
ti med nami, mamica!*

*Večni vidi dobra dela —! —
v raju boš na veke pela
pesem blagrov, mamica!*

Lojze Golobič:

Olgica.

Izlet.

(Nadaljevanje.)

Oj Vital Vodušek, kaj te je zvalo, da si v eni pomladi sedemkrat priveslal v pozabljeno Belokrajino?

Ali si utonil v loze, ki se ponoči prebude in odkrivajo svojo povest? Videl si ljudi, ki v eni roki nosijo srce, v drugi grebo grude, pa znoj jim

kaplja z oči: v srcu je dobrota, resnica, v grudi ljubezen. Zvale so te njive, iz katerih raste belo kamenje? Še v tem je ljubezen: si čul povest o možu, ki se je vrnil star izza morja, pa ni našel skale ob studencu in je zaplakal; na tej je bila njegova mladost. Samo na ta kamen je mislil na tujem, samo tega je hotel še videti, pa so ga prelomili in izdrli iz zemlje... Kaj so te križi vabili, trhleni križi ob poteh in stezah, o ta naša ljubezen! Starček tiplje na palico in gleda križ: Star si kot jaz, ubožček, čuj, novega te bom iztesal, da te bodo mladci gledali... Gre dekle in prinese šop rož pod križ. In fant, ako je sam, jih nastavi k nogam: da mi boš odpustil, ker sem bil zadnjikrat pijan in sem mater udaril. O, od Gorjancev do Kulpe je en sam božji hram in poje se ena sama božja pesem — — —

Oj Vital, reci mi, zakaj si sedemkrat v eni pomladi k nam priveslal?

— — — — —

Na Smuk, na Smuk!

Ta želja se je mesec dni nosila od ust do ust med semiškimi Orli in Orlicami. Tudi Olgica, mlada Orlica, je živela v tej sanji: Smuk! In tam on, ki v njenem srcu vsako minuto vasuje, lepi Stevo. Olgica mu ni rekla besede, le na samem ji je koprnela na ustnih večna želja: Pridi, dragi, da te vidim, pa se potlej vnovič skrij; pridi, sicer umrjem. On ni videl v njeno skrivnost, zato ni prišel. Le kadar ga je posel zvodil tja, se je odzval. Ali vedno nepokojnejši se je vračal od nje. Ključala ga je misel: zdaj na mene sije njen topel pogled, njen vabeč smehlaj, ko pride drugi, se to prenese nanj. Rad jo je videl, ali bal se je muke, ki ga je v srcu zvijala od glodajočega ljubosumja, zato se je mnogokrat ognil njene trgovine. Ali v srcu je gorelo in ni mogel več gasiti: šel je na faro, da kupi drvnico in se rotil: ne grem tja, ne boš me, mala, vezala na konopec. Na Krč grem, pri tebi ne kupim več niti šivanke... Celo dolgo pot je sklepal. Ko je zagledal okno njene trgovine, je padlo vse v vodo. V okove bi ga vrgli, vse bi potrgal in šel tja... Pa tudi on je molčal. Niti za hip se mu ni spozabilo oko, da bi razodelo: ljubim te, ti mala veverica, ubil bi se zate, ali tvoja vihravost me plaši... Kot drugi fantje se je šalil z njo.

Ono nedeljo se je solnce vozilo od metliških njiv in loz na zlatem vozu; odprlo je vrata od svojega srca in izlilo se je toliko zlata, da se je v njem okopalo celo nebo: en sam madež ni ostal na vsem ogromnem prostoru. Od šum in stelnikov in brez je veslal veter na prostranih perotih in hladeče plahutal nad hribom.

Po širokih grajskih pašnikih so oživele grive in ravnice: mladi ljudje so jih napolnili. Široko prši dobra volja od starih grajskih zidin do pobožne cerkvice na vrhu.

Smuk, Smuk, pesem mater, ki so po kolenih drsale okrog Marije za bolno dete; in dete je shodilo, spregledalo, spregovorilo. Danes se je Smuk pomladil v Orljih in Orlicah. Trojica se je povzpela na stolp in zvonovi so zavriskali kot slavci na meji. Pod staro lipo, katero so videli že dedje iz turških dob, plešo brhke Orlice kolo. Med nje so se vnesli dečki in tako se kolo vrti, kot bi ga veter gnal.

Iz leščevja se pokaže Stevo z olupljeno palico.

»Hej, Olgica, tudi tebe so ujele naše golobice v kolo? Pa kako ti gre!«

»Števo, na roko, k meni, k meni,« vabi Olgica.

»K meni vem, da ne češ,« uide Jeli iz srca.

»E, bom počakal, da se ugrejete in se kolo ustavi.«

Še se je kolo pognalo; Olgica in Jela toneta z očmi v Štefana, ki stoji ob zidu. In že pesem ugaša, piščal umira, kolo se trga, raztrga v kose. Olgica takoj hiti k Števu in ga za roko ujame:

»Sediva malo za lipo, kot za gnezdo je vdolbena griva.«

Pa nenadoma vikne:

»Kri!«

»Da. Palico sem ti hotel urezati, pa je šel nožič v prst.«

»Joj, Števo, še ti vre in ti molčiš! Za mene liješ kri, dragi,« je drhtela.

»Za tebe, mala, za drugo ne bi.«

Sam ne ve, kako mu beseda razodeva resnico. Olgica ga neskončno sočutno motri:

»Te jako boli, božček?«

»Nič. Izlije naj se, kar je preveč, saj se toči samo zla; čista bo ostala.«
Olgica izvleče iz torbice svileni robčič in popija kri. Rahlo se dotika rane kot v snu. Ko je bil že ves zmočen, izvleče drugega.

»Pusti dekle, da ti vseh robcev ne uničim.«

»Nič zato, srečna sem, da je moj robčič namočen v tvojo kri. Tega nikdar ne umijem. Tak kot je, bo šel v škatlo. Kot da vidim tebe, mi bo, kadar bom dvignila pokrovec.«

»O, ne govori, Olgica, tega! Ko pride drugi Števo, boš njegovo kri ujela in hranila, moja bo šla v penzijo... Ko pride na primer Stanislav...«

»Molči, Števo, ne žali mi duše!«

Pritegnila je robec k ustom in ga vroče poljubila; za tem še Štefanovo ranjeno roko.

»S poljubi bi te rada ozdravila...«

Tiho je dodala: »Z ljubeznijo...«

Štefan se ogreje kot mlado dekle:

»O, Olgica, to bi. Ako bi si oko izdrl, za tvojim poljubom bi mi drugo zraslo. Tako močna zna biti tvoja ljubezen; jeli, Olgica?«

»Pa tvoja, Števo?«

»Nimam je še. Morda pride...«

»O, ti!«

Tam od cerkvenega zidu trpi Jela:

»Kakor mačka se mu liže. Smeje se mu, za roke ga lovi, boža ga; in on je ž njo kakor deček. O, jaz pa sem ga od daleč ljubila, da ni vedel za moje srce. Če se mi je nasmejäl, sem zadržtela, kri me je zalila; ne bi mu takrat dala besede, da mi jo iz ust vleče. Zdaj samo njo gleda, samo njej se smeje. O, nisem mu znala mreže plesti kot ona, zato ga danes nimam. Sama bom ostala: nima ga zemlja za mene razen njega, pa naj bi milijone nosil...«

»Pa sem sanjala, sanja je umrla. Števo, Števo, brez tebe je tudi moje srce mrtvo...«

Števo je skočil med pevce, ki so se zbirali ob žerjavici. Tu je Imer na ražnju vrtel koštruna in s šopom zelenih vej odpihoval pepel. Cvrčalo je kot iz gnezda mladičev, vonjalo, vabilo...

Do Olgice se je nagnila Tončka, Orlica iz zadnjih mesecev:

»Reševali so te kakor mene, pa le nisi skoz padla, ostala si.«

»Da. Ali ko nas bodo drugič na sito vrgli, ne vem, če ne bom med drobno moko; pametna moram biti.«

»E,« jo Tončka bodri, »ne bodi zajec! Mene glej: Kaj mi mar dekliški večeri in vsi govori in molitve! Zadremljem med njimi; in ko je konec, mislim, kje bi zunaj vlovila svojega fanta. Doma mislijo: pobožna bo, če bo Orlica; jaz pa sem mislila, ko sem prosila za sprejem: me vsaj nihče ne bo preganjal, če se bom sestajala s svojim: vselej me pride čakati pred Dom in me spremlja domov... Vidiš, kaj meni cerkev in obhajila in vsa ta pobožnjaštva! Pesmi hočem, vriska, vroče ljubezni. Tega sem se napila v mestu, kjer sem služila; tu pa so sami menihi, nič se ne upajo... Tebi je na srcu Števo, zato si prišla.

Toliko ti je mar za vse te komedije, ki jih imajo te nune, kakor meni; kaj se delaš drugačno ...»

»Nič se ne delam. Taka sem, kot me vidiš. Saj trpim, da sem Orlica. Moj šef Tonček ve in se strašno srdi: Jaz Sokol, ti Orlica! Šramota za mojo hišo ... Če bi mu toliko ljudi ne prizvala v trgovino, bi me pognal; tako se me boji. Prej sem bila tudi jaz Sokolica. Pa vse, kar sem videla na Orlicah, mi je bilo smešno. Tako sem se vzgojila. Pa morda ni vse tako. Videla bom sama.«

»Vse, vse. Pobožnjaško vse, tercijalsko: cerkve vse obližejo kot koze ... Ne boš vzdržala. Ako je tudi števo menih, boš šla. Tudi jaz čakam svoje ure ...»

»Papeži, nastop!« zaviče od loze bradati mož, stari Teč, ki ga zovejo za Papeža. Štiri sinove ima v Orljih in eno hčer; in kadar gredo na izlet ali na oder, gre ž njimi on in mati.

»Hej, Janez, Tine, Tone, Lojze! Štiri papeži obenem in njihov oče!«
V drugo se zadere:

»Papeži, nastop! Na levo! Tam so mati Papežinja. Na desno! Tam je Papeževa hči ... Pol levo! Tu sem jaz, Papež Janez. Tako! Razhod!«

»Ježeš, ježeš, kak grdo govori,« se je križala Kata, ki jo je od nekod prineslo. »Papeževa hči ... Ježeš, kaj imajo tudi oni ... Fej, stari Teč, fej te bodi!«

Že je zavohala raženj in pozabila na starega Teča. Z očmi zvesto spremlja koštruna, ki se obrača, in golta sline. Če se Imer le za hip okrene, že s pipcem odčesne košček pečene bravine, pa hajd v žep!

»Pa kaj češ tu, Kata,« je zarežal Imer. »He, mačka si in čakaš na miš, ki jo obračam, jeli?«

»Uf, ti turški pesjan, kaj ne čuvam koštruna, da ne pride pes in ga odnese ...»

»Čuvaš, čuvaš; saj vem, da tvoja bo zadnja, pa če se do večera dajeva.«

Vsa orlovska družina se je končno zbrala pod hladčo lipo in semiški kaplan je govoril:

»Ko gledam ta brda trt in zidanic in zdolaj sočne njive in loze in tihe domove, me grabi žalost, da bi se pred vami zjokal: zakaj je v tej dolini toliko ljubezni do zemlje, da se trgate za kepo grude in jo pestujete kot rodno dete — pa bežite na tuje ... Hiše se praznijo, njive leže nezorane, preko morja vas nosijo ladje; v tuje rove tonete, v njih si kopljete grobove ... Pol doline je preplaval morje, deca je ostala in starci. — O, le hodi, mladec, le ostavi dom in to sveto zemljo. Ko te bo udaril mraz tujine, se boš vračal na obal in na kolenih prosil: Vzemite me, ljudje božji, na ladjo, vrnite me moji zemlji, ki edina moj jezik razume, usmiliti se me, če imate srce ... Pa tam ni srca, tam je le mrzlo zlato. Mladci, rotim vas, ostanite vsaj vi, ki ste moji učenci, ne zatajite zemlje, ki vam daje kruha ...»

Kot bi se nebo odprlo in spregovorilo, je legala beseda v srca. Upognile so se glave in prisege so se kovale v dušah: S te zemlje nikdar; na njej zibel, v njej grob ...

Solnce je vrglo poslednji vroč pogled na zvesto družino Orlov in Orlie na Smuku, tisoč ljubezni je bilo v njem — in se pokopalo za gore.

Tedaj se nenadno vzdrami kaplan:

»Deca, vrnimo se!«

(Dalje.)

V vsako hišo Močorjeve knjige!

Moji materi.

*Kot nekda j skrijem glavo v Tvoje naročje, o mati,
četudi sem velik že.
In rahlo kot nekda j obrišeš mi čelo
z ljubečo roko.
Tvoja usta govore kot nekda j sladko besedo:
»Moj otrok!«
Usahne mi solza v Tvojem objemu,
ugasne goreča bol v srcu, o mati.
Pri Tebi, o mati, pozabim življenja težo.
Pri Tebi sem zopet
otrok.*

A. M.:

Na zadnji poti . . .

(V spomin veliki vzgojiteljci s. Eleonori Mantuani, umrli 21. januarja 1929.)

S cvetjem belim in rožnim smo jo spremljale na zadnji poti. Pa ni odšla od nas v cvetnem maju, o ne. Vsa širna plan bi tedaj žarela v cvetju, nič nenavadnega bi ne bil šopek cvetic.

Sredi zime, v januarju, je zatisnila oči naša mamica. Obstalo je skrbno srce med delom za svoje, tolikanj ljubljene . . . Nič se ni poslovila, nič nam ni rekla, ko je odhajala. Čisto mirno je zašlo njeno solnce, da zasi je v novem žaru, tam v deželi pokoja. Kot bi odšla le na oddih, ki ga je tako potrebovala, da potem z novimi močmi nadaljuje delo za one, ki so ji izročeni . . . Da, mogočnejša je zdaj tam gori, in vemo, da nas ne bo pozabila. Zbližalo nas je življenje — smrt je pretrgala le naravno vez — ona sama še živi, nas še ljubi in nam želi pomagati . . .

Mnogo smo ji dolžne. — Molile smo vse, velike in male, da ji pokažemo svojo hvaležnost. Kupile smo cvetja, in s cvetkami v ročicah je stopala dolga, dolga vrsta naših malih — še zadnjikrat z mamico. —

Tam ob jami so obstale male s cveticami v ročicah. Trepetale so ročice v mrazu in cvetke, kot da plakajo z njimi, so se sklonile. Samo cvetje, sama mladost in življenje! Zimsko solnce, veliko in rdeče, ni hotelo zaiti. Zrlo je tam izza planin in se čudilo. Kako nasprotje! — Tu smrt in zijajoča globoka jama — okrog kipeča mladost v prvem cvetju. Tiho je bilo, le zvon je udarjal monotono zadnjo pesem njej, ki jo neso zadnjič skozi vrste njenih malih in velikih . . .

Dvignili so glavice beli in rdeči nageljčki in jo pozdravljali. Strmele so oči stoterih v belo krsto in se poslavljale ter se zahvaljevale . . .

Zabobnelo je votlo, tiha groza nas je objela. Vse nas čaka isto, morda kmalu. Kdo pride prvi za teboj — mamica — kdo? Nismo znale odgovora. Čuvstvo, ki se zbudi le ob odprtem grobu — nas je prevzelo vse. O, kako minljivo je vse časno, kako bežno vse zemeljsko!

Vzdramile smo se. — Zadnji »z Bogom« je izzvenel v nastajajoči mrak. Ne težko kamenje, naše cvetke naj pokrijejo tvojo krsto, mamica. Pa smo vrgle cvetke nanjo, da umro v temnem grobu ob njej. Nikdar več ne bodo zaživele v mladem solncu — ona pa, ki spi pod njimi, se vzbudi zopet in tedaj se vidimo in povemo, kar si v življenju nismo mogle in znale povedati . . .!

V vsako hišo Vigred!

Julija:

V tvojem objemu, mamica . . .

Kako da mi takrat, ko je v duši mraz in trda zima, kako da mi takrat uhaja spomin vedno le nate, uboga mamica moja? Z vso silo duše zakoprnim v takih hipih po tvoji bližini, da bi mogla vročo, razburjeno glavo nasloniti na tvoje ljubeče materinsko srce, ki vse razume, in da bi vsa srečna in blažena omahnila v tvoje naročje! —

Kdaj je že bilo? Dolgo, o, dolgo; cela večnost se mi zdi, je že potekla od onih dni, ko me je še ožarjala materina ljubezen. V srečnih detinskih letih je to bilo . . .

Bolna je bila; telo ji je bilo izmozgano in izžeto od trpljenja. Omagala je na pretežkem potu. A čeprav priklenjena na posteljo, je še vedno osrečevala z veliko ljubeznijo, lastno le materi, vse svoje. Kolikokrat sem kot otrok pritekla k njeni postelji; tam je bilo naše zavetišče, kamor je vsak otrok prihitel, ko je potreboval ljubezni. Kadarkoli sem prišla, njen v ljubezni plamteči pogled me je ošinil in bila sem v njenem sladkem objemu — Kako mi je bilo dobro! O mama, pride li še kdaj en tak trenutek?! Nikdar! Nikdar!

Mami sem potožila vse svoje male težavice. In ona me je ob takih hipih objela: »Oh, otrok, sirota moja mala, zate in samo radi tebe bi rada še živelal!« Njena velika materinska duša je vedela, da jo bom potrebovala v življenju . . .

Mrtvaško bleda je bila. V težki borbi s smrtjo je še zadnjikrat objela vse svoje otroke. Z velikim nenavadnim pogledom me je pogledala; zdelo se mi je, da je seval takrat iz njenih oči že sij iz onostranstva. Z zadnjo silo življenja je razširila roke in me objela. Sedaj razumem, mama, kaj si mi hotela povedati s tem objemom! V njem je bila skrita povest tvoje ljubezni . . .

Mama, ti moje zlato solnce, moj zaklad in moja ljubav, daj, še enkrat razširi svoje vele in izžete roke v prisrčen objem svojega otroka, da mi bo duša vsa srečna in blažena zaplakala v silnem žaru tvoje ljubezni!

Lojze Golobič, Zagreb:

Dočakala je . . .

Nocoj, ko pišem, pod mojim oknom šumi.

Kaj?

Veter. Šeta se prek težkih, mrzlih cvetov.

Nad polji in lozami beži.

Kdo?

Srce. Ujele so mi ga bele peroti in ga neso neznano kam. Kot mehko ptičko . . . Srce, oj, kje potrkaš na okno, kje obstaneš, kje se spočiješ?

Kot da se je z drugega sveta spomin utrgal in v okno dahnil, me je splašilo: Nikjer, nikoli . . .

Moja mati tam za Kulpo, pod starimi Gorjanci, ali čuješ: Nikjer, nikoli.

Sneži. Že dva dni in dve noči. Od vseh koncev nosijo vetri drobnih belih krpic in jih mečejo v stene in golo drevje. Jablane razkošno cveto. Od cvetja se upogibajo, lomijo. Pa enega veselega ptiča ne čujem, le tam nad belo ravan se pnè črni vran in kraka neskončno žalostno. In sosedov pes zateglo tuli.

Stara Mahdička sedi na peči in moli na lesene jagode:

Eno češčenomarijo za Janeza, eno za Tineta, eno za Toneta . . . Da bi ne bilo res, kar so ljudje znesli: da se niti eden več ne bo vrnil. O, to je

zlagano! Zakaj pa sem dala krvi, da se je iz nje troje sinov rodilo. In vso ljubezen sem izlila, da mi je sedaj srce prazno in mraz v njem kot zunaj. Suho drvo sem, pa živim; oni so sočne mladike — in ni jih več? ...

O, stokrat lažete ljudje, vi brezčutni, ledeni — — —

Molek ji je zdrsnil s prstov, pa nič ne ve. Njene misli so šle skozi okno in romajo v široki svet. Iščejo:

V svet so se raztepli moji fantje; pretesno jim je bilo v tej leseni bajti. Ko bodo videli, da v velikih hišah ni ljubezni, ni sočutja, ni materine roke, se bodo vrnili. Saj jih čakam vsako leto na svoj god. In pripravim vsega kot prej: Janezu čizme iz žoltega boksa, Tinetu siv klobuk, Tonetu orglice. Skuham čaja cel lonec in cvrtja napečem. Naj se najedo moji koštruni.

Oj, nocoj bi mi morali pod oknom voščiti; Janez tolče na kebljico in ob koso, Tine gode na piščal, Tone na orglice in s kozjim zvoncem lupa v zid. O, glej ga Janeza, kako s tujim glasom renči: Danes od polnoči, jutri do polnoči praznujete god svete Marije, ko ji je angel povedal, da bo Boga rodila. Naj vam ona vsega dobrega dà, po smrti pa v nebesa pripeljà ...

Ti moj Janez, kako si lepo rekel. Samo naprej, k meni, ki vas čakam že toliko let. Nič ne trkajte ...

Stari Mahdički se je srce odprlo. Tja gleda, kamor mu doslej ni bilo dano: v žive sanje. To uro so dobile telo in kri in topel dih. Čuti, kako se vrata tiho odpirajo, kljuka je brez glasu, tečaji molče. Trije vzdigajo noge, kot bi štel: eden, dva. Glave so sklonjene v ilovnata tla. Niti ena ne primakne obličja k peči, k materi. Bose noge krvavè.

O, otroci, Bog vas je prinesel, saj sem že deset godov brez vas ... Glej ga Janeza, ti si mi pil prve kaplje krvi ... Pa je priplaval črno pismo po morju, da se je stena v iami na te porušila. Glava te še boli, v belo si jo zametal. Te je jako udarilo?

Ho, ho, Tine! Pa se je Malenčev dušal, da so te Rusi na kolec nabodli. Vidiš, kak se je grdo zlagal. Joj, iz prsi ti kapljà črna kri. Čakaj, siromak, bom od srajce odčesnila in ti rano pokрила. Zobje ti tolčejo, zima ti je; čaja ti natočim, da se ugreješ.

Vidiš ga, Toneta, kak se je vzdignil; od Soče greš? Pismonoša Mate mi je čital, da te je kamen ubil. Bled si kot stena. Čakaj, pri meni boš zopet kot ona-le roža na oknu: rdeč nagelj ...

Oj vi ovniči kuštravi, kaj ste vedeli, da so mi oči skoro slepe od solz: ponoči jih točim, po dnevu jih točim; že bi vode stekle iz te hiše, morje bi naraslo ... Sama sem bila, ko so volcje na vrtu tulili in je čuk na okno kljuval. Kdo jim je razodel, da vas ni ... O, vedeli ste za mojo strašno samoto, zato ste prišli. Čakala sem pisma iz Amerike. A Janez ti molči, molči. Hotel si me nocoj iznenaditi, o koštrun Janez! — Vsak torek je šel kraj mene Mate: Je kaj od Janeza, od Tineta, od Toneta? Drhtela sem, srce mi je hotelo iz prsi. Rekel bo: Mica Mahdič! Sinovi pišejo ... Pa nič, nič. Štela sem dneve do torka. Ko je torek sinil, sem se pred solncem vzdignila, pa hajd k oknu. Čakam, čakam desete ure, takrat pride Mate do mene. Šel je, še ozrl se ni na moje okno. Nekoč pa me je udaril, da od takrat nisem več okna odprla: Kaj čakaš, Mica: mrtvi ne pišejo ... O Mate, ne boš me več: namesto pisem imam koštrune, Janeza, Tineta, Toneta — — —

Joj, kako nam bo zdaj spet solnce sijalo; skozi orehe in slive bo obžarevalo našo streho, do zdaj pa se je vstavilo v listju; na stare dni solnce. Trhljena jablana sem, pa cvetem: tri lepe cvetove imam ... Oj otroci, kako bomo zopet skupaj molili na Marijin molek tu na peči. Večeri mi bodo kot sen, sekunda — do nocoj pa so mi bili večnost ...

Evo darov! Zolte čizme, siv klobuk, orglice; in čaja, cvrtja, cigaret — malo prej sem jih iz škrinje vzela. Že deset let čakajo. — Pa ne jeste? Sedite okrog mize kot prej, le glave so vam trudne in molčite. O, dolgo ste potovali, širok je svet; in od ganotja vam ne gre beseda na jezik. Jutri, o jutri bo v naši hiši, kot bi pomlad vzcvela in bi se škorci vrnili ...

Glejte, polnoč je udarila. Moja ura je nocoj spregovorila. Umolknila je oni dan, ko se je Tone, zadnji, poslovil. Mrtva je bila na steni kot v grobu. O, ti starka, tudi tebe je dirnilo, da so se vrnili moji fantje ... Kaj vstajate! Pa niste pili čaja, niste ugriznili v cvrtje, niste zapušili. Hej, stojte, deca, pogovorimo se. Še nič niste povedali, kako ste živeli, kod ste hodili ...

Kot so prišli, gredo drug za drugim, počasi, molče. Vrata se odpro brez glasu in zopet zapro za Tonetom, poslednjim — — —

Mati udari za njimi:

Otroci, kam se mi izgubljate? Ali ne čutite moje ljubezni? Zunaj je mraz, zunaj je laž, samo v lesenih bajtah je resnica ... Hoj, Janez, Tine, Tone, počakajte, trudna sem.

V gosti snežni metež zove. Pa že ob njej klic umre, nihče je ne čuje. Sope, brodi v visoke zamete, tone, vstaja, širi roke; viče:

»Samo minuto postojte, da vas v poslednje vidim, ker duša mi je v ustih; še malo — in zletela bo ...«

Oni gredo naprej, naprej. Niti eden se ne okrene, eden ne obstane.

Tone, nà roko, drži me, vleci me za sabo. Samo, da občutim tvojo roko, pa ako te nikdar več ne vidim v obraz, pa ako me vlečeš na konec sveta. S teboj grem, ti moje blede dete ... O, Tone, čul si me, počasneje speš, čakaš me, roko mi nudiš. O moj poslednji, ki si mi zadnjo kapljo krvi in ljubezni izpil. Oj, Tone, Tonče, že sem pri tebi. Nà — — —

Čof, čof ... Jezus! — — —

Strašno žalostno je viknilo iz široke vode.

Sneg pa nocoj pada, pada, pada — — —

F. Z.:

Prva vijolica.

V zcvetela je skromna vijolica med mlado travico in razširja v sapici prijeten cvetni vonj.

Okrog še mraz, toda neustrašena kljubuje ostri zimi, ki umira, in pri naša vsem, ki jo vidijo smehljaj bližajoče se pomladi.

Vsak dan jo opazam mimogrede in zrem kot drago mi stvarco in plač me duši, trpkost solz porojenih iz grozne bolesi.

Vijolica; le nekaj dni cvete in se smehlja bledemu solncu, vonja in napaja z vonjem še rezek zimski vzduh ... in noče usahnniti.

Tebi so zelo ugajale vijolice, majka, moja blaga in prve sem trgala, da sem ti prinesla šopek. Ti si se vesela smehljala, jih vonjala in se smehljala sladko, tako ljubeče in sladko, da niti solnčece ni bilo v pomladnem krasu toli sladko ...

Najljubša tvoja cvetica, majka, je vzcvetela in se smehlja izza travice neustrašena v rezkem vzduhu še odhajajoče zime; a tvojega smehljaja ni več, mamica, angel moj dobri, ki si se vrnil v nebeško svoje domovje.

Ne morem ti dati te prve vijolice, ko jo vidim in zrem vsak dan z bolestnim srcem.

Ko bodo pa vzcvele vse, ti okrasim ž njimi gomilo, da bo med vonjem in cvetnim smehljajem vesel tvoj sen, mamica ljubljena. Šopek vijolic ti in ž njimi mojo ljubav ... Šopek vijolic ... s solzami orošenih.

Ti spiš majka, spiš in ne morem ti pokloniti prvega cveta. Toda tudi ona, nežna vijolica bo usahnila, kloneč vonjavo glavico, kakor si umrla, usahnila ti, majka; kakor minevajo in umirajo najlepša, najboljša in najsvetejša bitja ...

Brat Nardžič:

Dekle z zagonetkami v očeh.

(Nadaljevanje.)

Njeno oko se je kakor ožarjeno od ljubkosti mladostne sreče uprla v misijonarja.

»Čudno blago mamico si morala imeti, Danica.«

»O da! Sedaj se tega zavedam. Vsaj včasih, kot na primer danes. Mnogokrat pa ne mislim na to. Pa tudi takrat, ko sva živeli skupaj, je dostikrat nisem znala ceniti. Včasih je bila nervozna in jaz menda tudi. Takrat je nisem rada imela.«

In žareče čelo se ji je potemnilo.

»Povej mi, Danica, kaj te je prav za prav spravilo v Ameriko, tako mlado! Ali ni bilo težko za obe — taka ločitev?«

»Kaj me je spravilo? Kako naj to povem? Saj si sama nisem popolnoma na jasnem. Pa naj poskusim razložiti. Mamine misli so bile napol vedno v Ameriki. Pri možu, seveda. Skoraj ne morem reči: pri očetu, zakaj jaz nisem nikoli poznala očeta in nisem imela hrepenenja po njem. Mož, ki naj bi bil moj oče, mi je bil vedno tuj. Ali mama je toliko govorila o njem — in zraven o daljnih čudnih krajih, ki se jim pravi Amerika. Ves drugačen svet je tam, nepregleden in nepreračunljiv, da se človek skoraj mora izgubiti v njem. Kaj je hotela povedati z besedo »izgubiti«, mi nikoli ni bilo prav jasno. Oče mi je bil nekaj pravljični junak, ki so ga vile speljale nekam v Deveto deželo, polno zakletih gradov.«

Zadovoljno se je nasmejala svoji posrečeni primeri.

»Mama ni nikoli slabo govorila o možu. Nič ga ni obtoževala in mu ni očitala, da je pozabil na naju. Samo tajna bridkost, ki mi ni mogla ostati prikrita, je odsevala iz njenih besed in še bolj iz njenih oči. In pogosto je dostavila: »Ko boš velika, Danica, pojdeš tja in ga poiščeš. Jaz ne bom mogla več. Ali tebi bo dano. Vem, da bo.« In čuvstva so jo premagala, da je obmolknila v solzah.«

Tudi Danica je prenehala in rosno strmela v praznino obzorja. Misijonar je molčal in sam v sebi skušal uganiti nadaljnji potek dogodkov. Pa je Danica nadaljevala.

»Tako mi je mama menda nevede vzbudila v duši hrepenenje po daljnem, tujem svetu. Ko bom velika — mi je zvenelo v srcu. Kar sredi pesmi, ki sem jo navadno pričevala z najlepšim dušnim mirom, me je nekaj zagrabilo, da bi zletela kot ptička v daljni svet. Slišala sem in brala, da je tujina poguba za tisoče in tisoče. Posebej za mlado dekle. Toda znala sem si dopovedati, da je moj slučaj popolnoma samosvoj. Jaz imam pravico do tujega sveta, tam je moj oče — — In v takih hipih mi je beseda oče, ki sém jo samo v mislih izgovarjala, zelo veliko pomenila. Ne, kakor da sem si želela očetove ljubezni, temveč ker mi je oče tam daleč opravičeval hrepenenje po tujem svetu. — Ali ni to čudna tragika v življenju otroka?«

In je vprla velike modre oči v misijonarja. Gospod Vinko je bil iznenaden ob zadnjem vprašanju. Prezrelo se mu je zdelo iz Daničinih ust. Ali deklica sama sebi ugaja v tragični vlogi, ki jo igra v življenju? Ni mu bila neznana ta poteza, ki se neredko da izslediti v značaju nesrečnih ljudi. Zaslutil je, da se morajo boriti v dekličini notranjosti velika nasprotja.

Gledal je v njene velike oči, tako globoke v tem trenutku kot morje in tako zagonetne kot tolmoni deviških jezer v gorah. Odgovoril pa ni nič.

»In je prišel čas, ko sem rekla sebi in mami: Sedaj sem velika. Sedaj pojdem, kakor si mi tolikokrat prerokovala. In ni mi bilo več obstati doma. Mama je ostrmela, prebledela in vsesala vame presunljivo žalostne oči. Končno so jo polile solze in nekaj tednov sva bojevali hud notranji in zunanji boj. Toda jaz sem ostala neomajna in vsaka moja pesem je drhtela z menoj v neznano daljo, v Ameriko. In mama je začela razumevati. Saj sem vedela, je dejala, da je moralo priti. Spravila mi je skupaj denar, še danes ne vem, kako in odkod, in odšla sem. Na treh drobnih listkih so bili napisani od tuje roke trije naslovi izza zadnjih desetih let. Vsi so napovedovali isto mesto, toda razne ulice. Na vse te naslove je bila mama večkrat pisala in včasih prejela tudi odgovor. Toda vsebina tistih pisem je za vedno ostala njena skrivnost.

Čudno! Tisti dan, ki je bil zadnji pri mami, sva prepeli od jutra do večera. Meni je še pelo v duši, ko se je ohladil mamin poljub na mojem čelu. Moja pot v Ameriko se mi je zdela tako naravna, kot se mora zdeti ptici selivki, da v jeseni odide na daljno pot. Kaj je čutila mama — kdo bi mogel uganiti? Ko se je vlak premaknil, sem videla skozi okno, kako je prebledela na peronu, se opotekla k ograji in skrila obraz v bele dlani. Bilo mi je, da čujem njen krčeviti jok — planila sem, da jo objamem, toda zgrudila sem se nazaj na sedež, sama za hip nezavestna. To je bilo zadnjič, da sem videla mamo...«

Cuvstva so jo prevzela in oko ji je rosno zablestelo.

S spoštljivo obzirnostjo ji je dal misijonar časa, da bi našla ravnovesje in mogla nadaljevati. Saj je njena zgodba tako živo odmevala v njegovi duši.

Pavza je postajala dolga. Romarji okoli njiju so bili zaverovani v pesem in se niso menili za njujin razgovor. Toda misijonar se je zbal, da se utegnejo utruditi in bi se jim zopet zahotelo njujinega petja. Namignil je Danici. Odstranila sta se in med šetanjem nadaljevala pogovor.

»Nič ne de, če hodiva sama zase, saj so naju obsodili, da sva si brat in sestra.«

In se je veselo nasmejal, da je tudi Danici izvabil smehljaj na usta. To jo je raztreslo, da je mogla nadaljevati:

»Potovanje mi ni delalo posebnih težav. Vse je šlo gladko in tudi ono bolest ob pogledu na mamo po slovesu sem še dosti lahko prebolela. Tuji kraji in tuji ljudje so potegnili nase vso mojo pozornost. Tako sem prišla v Ameriko bolj v sanjah nego v resnici. Tudi očeta sem primeroma lahko našla. Tedaj se je pa pričelo tisto strašno življenje, ki mi je dalo razumeti, kaj je mislila mama z ono zagonetno besedo, da se človek v tujem svetu skoraj mora izgubiti.«

Povesila je oči in obmolnila.

»Kako te je oče sprejel?« je vprašal misijonar.

»O, zelo je bil videti iznenaden. Nekaj časa je zrl vame kot zamaknjen. Ne vem, kolikokrat me je vprašal, če sem res jaz njegova hčerka. Imenoval me je svojo kraljčino in mi obetal krasno življenje. Končno me je poljubil in se zjokal v mojem objemu. Tedaj sem prvič v življenju zaslutila, da je na svetu tudi očetovska ljubezen poleg materinske. Srce mi je poskakovalo, da sem prišla. Ne več zavoljo tujega sveta, temveč resnično zavoljo očeta. — Ko se je mož umiril, sva začela z vso preudarnostjo kovati načrte za lepo bodočnost. Takoj mi je dal ves denar — ni bila velika svota — in mi razkazal skromno imetje. Imel je eno samo sobo, zame je takoj najel drugo poleg svoje. Samo za nekaj dni, je dejal, k večjemu tednov, potem se preseliva

in ti mi boš gospodinjala. Oh, da si le prišla! Med tem potrpi in skušaj biti dobra z gospodinjo.

In prav tega sem se najbolj bala. Ženska se mi je zdela kot čarovnica v pripovedkah. Oči so ji v zelenkasti svetlobi počivali na meni, okoli usten ji je igral porogljiv nasmeh.

Kadar ni bilo očeta doma, sem se zaprla v njegovo sobo in se nisem genila iz nje. Ko je prišel z dela, sva skupaj preživela večer in bilo mi je dobro. Le nekaj me je motilo. Večerjala sva pri gospodinji in ostudna ženska je neprestano jezikala nad očetom. Nič nisem razumela, v kakšnem jeziku. Zdel se mi je ciganski. Oče je mračno gledal in otepal okoli, kot da bi se hotel braniti. Rekel ni nič, samo name se je ozrl od časa do časa z nedopovedljivo zbeganim pogledom. Če sem ga v sobi po tem vprašala, je samo zamahnil z roko in čuden ogenj mu je gorel v očeh.

Morda je tako minil teden dni, ali meni se je zdela cela večnost. Nestrpno sem čakala, da bi se obrnilo in bi šla z očetom v lastno stanovanje. Končih spominov in je rekel: jutri zvečer ti povem, kam pojdeva. Oh, kako sem hrepenela po obljubljenem večeru! Prišel je. Toda — o groza, oče je prikolovratil domov strašno pijan, sunil me je v kot in se zleknil na posteljo. Gospodinja je pokukala pri vratih in se pošastno zakrohotala...

Onemela sem v svojem kotu in nenadoma me je obšlo čudno občutje: zakaj se ne morem razjokati, ko je vendar moj položaj tako strašen, da v nobeni povesti nisem brala strašnejšega! Pa ni hotela ne ena solza na oko. Nagon me je gnal, da sem zgrebla moči, planila k vratom in jih zapahnila. Opetekla sem se na naslonjač nasproti očetove postelje in še danes ne vem, kako sem prebila tisto noč.

Upehana je prenehala in obstala. Misijonar je občutil vso tesnobo njenih spominov in je uvidel, da je ne sme več mučiti s pripovedovanjem. Ozrl se je in videl, da je solnce za hribom. Zadnji romarji so odhajali z griča, da ne zamude cestne železnice.

»Pogrešali naju bodo, Danica. Tebe tvoja družba, mene moji sobratje v obednici. Z griča morava.«

Molče sta krenila navzdol. Dve misli sta prešinjali misijonarja: Kdaj bom mogel poslušati nadaljevanje Daničine zgodbe? In: Kaj je meni mogoče storiti za to ubogo dete?

Odgovora ni bilo na nobeno vprašanje. Po večerji ne bo prilike za razgovor. Jutri bodo romarji od Sv. Janeza na vse zgodaj odšli, on pa — kam ga zanese poklic?

Tako sta se ločila brez besede.

(Dalje prihodnjič.)

Francka Zupančič:

Tvoj vrtiček.

Nad še malce belimi poljanami šume marčevi vetrovi in zbirajo belosive oblake na svetlomodrem nebu proti kraljici pomladi in nam pojò tisoč hrepenenj po vijolicah v hitreje bijoče srce. Gozdovom razpode zadnje zimsko mišljenje iz sanj in v našo najglobljo dušo pridrò z njihovo čudno močjo in razpode najtišji žvenket in norost z neizprosno silo.

Kraj tretje naše klopice veje vonj skritih vijolic in naš pogled je jasen in čist kakor modro marčevo nebo. Poln je radosti in upanja na lepoto nove zemlje, lepoto mlade duše.

Zvest spomin se nam poraja. Duša, nisi nikdar pozabila svoje začrtane poti, poti žrtev, poti deklet tvojega Gospoda, da vzklijejo in vzcvejo druga srca in se razvije v nas samih močnejše in lepše bela lilija in rdeča žrtvena roža iz temnih zimskih tal.

»Ne, popolnoma je nikdar nisem pozabila,« se smehljajo tvoje mladostno blažene oči, »toda težka je, tolikrat grenka za srce in korak. Druga pot bi bila lažja, ugodnejša!«

O, verujem, da bi bila udobnejša, brez trnja in kamenja, brez odpovedi in hlapčevstva, da, morda celo brez velike bolesi. Toda poglej nežne, zibajoče se bilke in cvetne lističe, ki so se pririli polni hrepenenja skozi trdo ruševino k svetlobi, boreč se z vetrom, v mrazu: Hočem kvišku! ... Misliš, da je to drobnih bilki igrača? In misliš, da je malenkost povzdigovati lepe in ljubeče misli skozi žarečo zemljo samoljublja proti luči božji? Kolikrat si morala poklicati v spomin tvoje ponosno in čisto geslo: »Hočem, ... moram postati boljša«, da si rešila izza trme, zavisti cvetočo vijolico vneme, ljubezni in potrpežljivosti? In če zopet si povzpela tvojo dobro misel do luči popolnejšega hotenja, kolikrat je vseeno zmrzla slana nevoščljivosti in jeze zamorila prvo nežno kal cvetice hotenja? Ah, tako naglo je, žal, uničeno, kar je bilo tako težko in trudapolno pridobljeno!

Pazi, duša, na marčeve dni, ki zvene v sluteči daljavi. Glej, poljedelec že stopa po preorani grudi in seje vanjo seme blagoslova. In ti — če v tvoji pomladi življenja ne seješ semena dobrih del, kaka bo tvoja žetev? — Prazno klasje ali žetev plevla? Kako ti bo med onimi radostnimi, ki bodo v cvetoči ponižnosti polagali pred prestol vence brezmadežnih rož nesebične ljubezni in snežnobeke kite lilij žrtev in močna srca svoj venec bogatih klasov blagoslovljenega dela v življenju — v zameno za nebeške krone? Misliš, da je delu le zemsko plačilo?

Pridi, še danes pripraviva najin košček duševnega vrtička in srčno njivico! In če tudi enkrat ne vzgojiva opojno dehtečih cvetic, zlatobogatega žitnega polja, kaka drobna, skromna, hvaležna cvetka bo vendar zrastle v plačilo najinega truda in dobre volje.

In če vsak marec vsakega leta rešimo le eno cvetico, le en klas zvestega dela, je že mnogo. Koliko let nam je podeljenih? Koliko cvetic pa je še skritih na dnu našega srca, ki vsled vnanjega pritiska, neprijetnosti in ovir čakajo odrešilne besede in nimajo moči, da bi vzcvele! Gospod tvoj sam ve, če je tvoja dobra volja slabejša od skušnjave. Toda ali sme kmetovalec obupati v mislih na sušo, vihar, neurje, točo? Kaj pa bi rekla o dekletu, ki vsled bojazni pretečih skušnjav niti ne bi hotelo sejati v vrtiček in njivico srca? Nespametna duša! In vidiš zopet ljudi, ki neprevidno zapravljajo svojo mladost, ne izkoriščajo marčevih dni in ne sejejo večnostnih del: ne zavidaj jim njih navidezne sreče! Plevel je, ki ga prvi vihar razprhne v nič. V našo pripravljeno, prerahljano zemljo mladosti hočemo vsejati lilije ljubezni božje in rdečih rož človeške dobrote, zlatih zrnec pravega dela, marsikako rastlinico potrpežljivosti s samo seboj in z drugimi in žarečo vrtnico neomajnega zaupanja v Onega, ki daje našemu vrtičku solnce in dež, vetrič in roso. In stezice uredimo v vrtičku, izrujmo plevel, polijmo cvetke in bilke z roso molitev in jih varujmo pred srenom, rjo zavisti in jeze. Pred vhod napravimo vratca in ograjo, ki zapira vhod slabim in se odpira samo dobrim prijateljem in vodnikom, izkušenim vrtnarjem na polju duš, ker pomoči nam je treba in često mora izkušena roka obrezovati in presajati; tu je treba več svetlobe, tam kotichek zavetja ...

In vrtiček brsti in cvete v neminljivi, neizrečeni lepoti ...

ROŽNI DOM

Francka G.:

Razmišljanje na Materinski dan.

Vsaj nekaj dobrega, tako se mi zdi, smo se naučile ob praznovanju Materinskih dnevo.

Dan za dnem, vedno in vedno se navdušujemo mi mladi za vse lepo in veliko: Svet preoblikujemo s svojimi nazori, v svetlejšo, lepšo bodočnost upamo. Pa nimamo smisla, — ah, kaj še — časa nimamo, za vse majhne in vsakdanje skrbi in potrebe. Čemu smo pa študirali in se trudili vsa dolga leta!

Sedaj pa: en dan v letu prenehamo z razpravljanjem o svojih načrtih, vsaj enkrat na leto kakor osramočene umolkujemo in se zagledamo v tihe prostore naših Rožnih domov. Naše mamice delajo in ustvarjajo tamkaj. Pa ne razvijajo nikakršnih programov, o katerih bi kjerkoli debatirali javno; pa ne pričakujejo nobenih ocen in pohval; pa jim nikdar ne jemlje poguma nobena nepovoljna kritika. Tiho in zvesto vrše svoje dolžnosti od onega dne dalje, ko so pred oltarjem obljubile svoj »hočem« in bodo vršile do tedaj, ko jih bo Gospod poklical po plačilo.

Zato jih imenujemo naše dobrotnice, tihe mučenice in svetnice. In na Materinski dan se raznežimo in s spoštovanjem poljubljamo te žuljave in udelane roke, katere se noč in dan trudijo za nas; in smo tako srečne, če iz ljubih, dobrih oči privrò solze veselja in če ustnice smehljaje zasepečejo: »Moj ljubi otrok!«

Na Materinski dan... Morda ta dan preprija našo samozavest in našo ošabnost tihi glas vesti in ne moremo drugače, kot da tiho jočemo: »Mati, odpusti! Pozabi na vse tiste dneve, ko sem mislila, da ne morem slediti tvojim stopinjam! Pozabi tiste trde besede, ko sem pregreče zagovarjala svoje mlade nazore in nisem pomislila, da si ti rasla v drugačnih razmerah! Vem: ti dobra, najboljša me učiš in svariš le iz ljubezni; o, da bi te mogla vedno ubogati! Pa sem prepri-

čana, da najini poti ne moreta vzporedno...«

Pa je morda med nami še sestra, bridko preizkušena v trpljenju. Uboga sestra morda trpi v zavesti, da ji življenje ni dalo onega, kar me imenujemo najslajše in najlepše: njena mati ni skrbna in ljubeča, nikdar ne bi zaslužila naziva svetnice.

Naj bi tudi tem sestram in njihovim materam bil Materinski praznik v uteho in tolažbo! Da bi se razjasnila vsa nasprotja in bi med materjo in hčerjo odslej ne bilo več skrivnosti in nesoglasij! Ako ne moremo drugače, s prepričanjem, da so naše matere res mučenice v svojem poklicu, skušajmo podreti zid, ki nas morda loči že leta in leta. — Moramo ga podreti, ker Gospod zahteva, da spoštujemo in ljubimo svoje matere. Hočemo ga, ker nam On sam zato obljublja prebogato plačilo.

Da bo potem Materinski dan prav povsod praznik ljubezni in hvaležnosti..

OD SRCA DO SRCA

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Marjetica. Iskrena Ti hvala za novoletno voščilo. Bog Te živi!

F. M. Prav srčna hvala za voščila, ki jih prav iskreno vračam.

Tilka Š., Sunja. Srčna hvala za voščila. Oglasi se še kaj!

Cvetana. Najlepša Ti hvala za božična in novoletna voščila. Veselilo me bo, ako mi kmalu obširneje pišeš, kakor obetaš. Iskren pozdrav!

Vesela pevka. Tvoje pisemce je polno zdravega razvedrila. Vse me je zanimalo, o čemer mi poročaš. Mnoge izmed omenjenih poznam. Lepo, da tako pridno delujete za misijone; le tako naprej in vedno živahneje! Novih idej za misijonski odsek Ti pač ne morem svetovati; našla jih boš sama, ker poznaš razmere, v katerih živi vaš misijonski odsek in tudi dekleta in njih zmožnosti. Prepričana sem, da boš pravo zadel, ker se tako dobro razumete. — Zahvaljujem se Tebi in vsem drugim za božična in novoletna voščila in vračam pozdrave in voščila prav iskreno.

Dušica. Torej si le še na svetu? Po tako dolgem molku že nisem več računala s tem, da se zopet oglasiš. Zdaj vsaj vem, kako je s Teboj! Po vsem, kar mi pišeš, razvidim, da je le prav, ko si zopet doma. Vse življenje se

Ti zdaj razvija čisto naravno in neprisiljeno, kar je edino prav. — Nič čudnega ni, ako se je ljubezen naselila v Tvoje mlado srce. Le čuvaj ta prelepi zaklad! Zelo vesela sem, da si nebeški Mamici vse odkrila, da Njo prosiš blagoslova svoji mladi ljubezni. Dokler boš Njo vpraševala za svet in se po njem ravnala, bo vse prav in dobro! — Kako je sedaj po odhodu? Ali si se razgovorila? Zdaj še prav posebno moli, ker zdaj še mnogo več potrebuje, ko je v tujini. Tudi jaz Ti bom pomagala. Bog s Teboj!

Lipa A. To pa že verjamem, da si dolgo pisala svoje pismo, ker je tako obširno. To-liko si mi napisala iz svojega življenja, da Te zdaj prav dobro poznam in cenim. — Veš, taka mrzloti in malodušnost se človeka večkrat v življenju polasti, pa mislimo, Bog vé, kako smo že sveti in popolni, dokler nas prav pošten padec ne zdrami in spoznamo, da nič nismo in nič ne premoremo. — Pobožnost, že beseda sama nam pove: po Bogu. Vse naše mišljenje, dejanje in nehanje uravnamo po Bogu, a predvsem postavimo prav naše ho-tenje pred Boga in izpregovorimo iz vsega srca: »Gospod Bog, tukaj sem! Stori z menoj, kar hočeš!« In potem ne rabimo dolgovernih molitev, ki niso prav nič naše, ampak pre-prosto in brez vsega izumetničenja izrazimo svoje počenčenje in občudovanje Bogu. Ga po-nižno molimo in zahvalimo ter ga prosimo pomoči in milosti. Vse to brez vsakršnega vnanjega pripomočka, in prepričani smo lah-ko, da taka molitev, ki prihaja zares iz srca, nikoli ne bo raztresena. — Seveda pa si mo-ramo nadejati silo, preden vse to in tako do-sežemo. Lepo je, da si iz knjig iščemo zgle-dov, ki nam pomorejo do tega, a knjiga ni vse in zlasti vsaka knjiga ni za vsakega. — Morebiti se Ti bo posrečilo kdaj napraviti du-hovne vaje, ki si jih tako želiš. — Glede vsak-danjega sv. obhajila pa prepusti vse spoved-niku; on pač najbolje spozna in pozna Tvojo dušo. Veš pa tudi, da, ko bi hotela čakati na vredno pripravo, bi bilo tisoč let premalo, ker le Bog je vreden prejeti Boga. Sv. obha-jilo pa je za nas vse nezaslužen božji dar, ki ga nikoli ne bomo vredni, a vendar smo ga tako zelo potrebni. Ako pa storimo, kolik-or je v naši moči, je Bog zadovoljen z nami, saj ni tiran, ampak najboljši oče. — In, če Jezusa nočeš žaliti, Ga gotovo tudi res ne boš. — Ne, prav nič se nisem smejala Tvo-jemu pismu, ampak vesela sem ga bila in še večkrat mi moraš pisati! Pri jaslicah sem se spomnila tudi Tebe in se Te bom tudi sicer. Tudi Tebi se priporočam. Skupno bova hodili po zemeljskih potih vedno navzgor. Prav srčen pozdrav!

Seдемnaestletje! Vidiš, draga, danes velja dobrodošlica Tebi! Prav iskreno Te pozdrav-ljam v našem kotu! Seveda imam tudi za Tebe toplo besedo in zlasti še, ker je tako zelo po-trebuješ. — Kakor mnogim drugim je živ-ljenje tudi Tebi takoj ob vstopu vanj pokazalo mrko lice in svoje najslabše strani. Toda, ni življenje zato tu, da bi nas vladalo, ampak mi

ga moramo s krepkimi rokami obvladati. To storimo pač vsak dan sproti, ko se z vsak-danjim delom borimo za obstanek. Včasih se nam posreči, včasih tudi ne, a to nam ne sme vzeti poguma; ampak vedno iznova moramo v boj. — Seveda je pri Tvojih letih to težko, a prav je, da si že zgodaj začela spoznavati življenja boj. — Tudi Tvoje domače razmere res niso prijetne, a tudi Ti lahko priporočim, da postanejo boljše. Ne morebiti v zunanjem oziru, ampak ono notranjo vez v družini skušaj utrditi s svojim toplim razumevanjem in z iskreno ljubeznijo, ki naj ogrinja zlasti one družinske člane, kateri hočejo izven družine iskati sreče. Pomagaj mamici pri tem delu; bodi ji opora v težkih dneh! S tem se vadiš za svojo lastno prihodnost. Oglašaj se po-gosto, da se dodobra spoznava in skupno hodiva!

Blondinka. Seveda Te sprejem! Le brez vseh ceremonij, kar naša bodi! — Tvoje pismo sem še s prav posebnim zanimanjem prečitala. Smiliš se mi, revica, in rada bi Ti pomagala, če bi le mogla. Ker pa drugega ne morem, Ti bom vsaj svetovala kakor mislim, da je prav. — Seveda, storjenega ne moreva več popraviti; toda odslej naprej bodi Tvoj trdni sklep, da vztrajaš na ravni poti, četudi je težavna. Razumem prav dobro, da Tvoj položaj ni rožnat in da Ti je moralo biti v tako težkih urah nepopisno hudo. To, da Ti je dal Bog vse to prenesti, je znamenje, da Te ni zapustil, kakor so Te ljudje. To naj Ti bo pa tudi znamenje, kako skrbno moraš urediti svoje bodoče življenje, da ga izpolniš po Nje-govi volji. Glede drugega dela Tvojega pisma pa Ti svetujem, da si bolj oprezna, kot si bila prvič. Sama veš, kako hudo Ti je bilo prvič in že zaradi tega — če že ne iz višjih nagibov — moraš skrbeti za svojo čast. Lahko zahte-vaš kratkomalo: ali — ali. Vsa stvar se vleče že predolgo, zato uredi čimprej! Seveda pa si poišči sveta tudi pri ljudeh, ki razmere od blizu poznajo! Kaj mati in teta? — Tudi jaz sem Ti z dobrim svetom vedno na razpolago, vso zadevo pa izročam v Tvojem imenu ne-beški Mamici. Ti pa mi prav kmalu zopet piši! Zaradi pravega imena se nič ne boj; ni-komur ga ne izdam. Bog s Teboj!

Marjetica. Vse to, kar si mi napisala, bi bila lahko povedala vsakemu, ki bi Te hotel poslušati; zato se mi čudno zdi, da niti pra-vega imena nisi zapisala spodaj. Vse, razen na predzadnji strani so le splošne stvari, na katere Ti nimam kaj odgovoriti. Iz vsega — se mi zdi — da govori nekaka jeza nad sve-tom in ljudmi, a povedati Ti moram, da se s samimi besedami ničesar ne doseže. Ali se ne bi hotela ob priliki z vsemi temi porazgo-voriti, mednje iti, jim postati dobra in razum-ljiva sestra, mesto da kritikuješ vse njihovo dejanje in nehanje? Saj mesto, v katerem ži-vite vse, menda ni tako veliko, da ne bi mogle priti skupaj. — Ne zdi se mi prav, da se ne brigaš za čtivo; to je v današnjih časih nekaj zelo nujnega. Saj imamo mnogo dobrih knjig in časopisov in se Ti ni treba bati. —

Seveda, ker to pot skoro ničesar ne pišeš o sebi, Ti tudi ne morem nič točnega pisati. Zato mi prav kmalu piši tudi kaj več o sebi in mi zaupaj tudi celo ime! Lep pozdrav!

Boleslava 20. Veseli me, da si iz odgovora posne'a to, kar sem Ti hotela povedati. Vidim pa, da Ti to ni zadostovalo, ampak, da hočeš še vedno naprej četudi Ti mama brani. Rečem le toliko: mati ima v svoji ljubezni do otroka nekak nedopovedljiv občutek in skrb zaradi njegove prihodnosti. Temu pa se otrok navadno upira in se ga otresa deloma, ker je to že v naravi razmerja mlajšega do starejšega, deloma pa tudi zaradi nekakega odpora, češ, zakaj bi nas mlade vedno kdo nadzoroval. (Eno od tega dvojega bo tudi pri Tebi.) Navadno hoče pač mladina vse sama preizkusiti, četudi so starši take življenjske preizkušnje že davno prestali. To je pač tako. — Tako pa tudi Tebi ne mislim nič prigovarjati; morebiti bo drugače kakor mama pravi, ali pa tudi ne; Bog vé. Zato poizkusi,* da ne boš pozneje očitala mami in drugim, češ, morebiti bi bilo pa drugače. — Naš zdravnik dr. Matej Justin, sanitetni polkovnik stanuje v Št. Vidu nad Ljubljano. — Zahvaljujem se Ti za voščila in Ti jih iz srca vračam. Oglasi se zopet kmalu!

Angela. Prav, da si tako zvesta krožku! Še bolj zvesta pa moraš biti prelepim orliškim idejam! In še nekaj Ti svetujem: pri vsem, kar Te doleti, skušaj ostati kolikor moreš mirna in presojaj vsako stvar s pridržkom, ne pa takoj v prvem hipu! Na ta način se ne boš preneglila, nego vse prav in dobro ukrenila. Posebno pri Vašem krožku in sploh v Vašem kraju je treba mnogo razsodnosti. — Glede Vigredi pa je tako-le: uredništvo ima opravka le s članki, dopisi, povestmi in tiskarno; upravnništvo pa pobira naročnino (članice krožkov pa nimajo nikake naročnine, ker plačujejo članarino) in razpošilja Vigred. Pri obeh teh edinicah pa so različni ljudje; zato ni nič čudnega, če zahtevaš Vigred od uredništva, da jo šele čez dolgo časa dobiš. Zato je najbolj pametno: članarino pravočasno poslati in bo tudi Vigred pravočasno prišla. — Le vseeno se še oglašaj, četudi nimaš nič takega poročati kot doslej; me pač vse zanima. Bog živi!

Rosana. O, Ti uboga dušica, Ti! Iskreno čutim s Teboj, ko mi pripoveduješ o tolikih in tako težkih bojih. Vendar je vsaj toliko bolje, da si prišla do spoznanja, kako je vsaj Tvoja duša mirna lahko brez razmišljanja o preteklosti. Če pa je prihodnost taka, kakor jo slikaš, je pač bolje, da se odpoveš. Ta Tvoja žrtev in odpoved bo morebiti v rešitev baš oni duši, ki Ti je najdražja. In potem še Tvoje molitve in nas vseh pripomorejo prav gotovo, da se ljubljenca duša ne izgubi, ampak jo najdeš nekoč v večni Ljubezni. Le pogum in vztrajnost! K meni pa prihajaj kadarkoli hočeš in Ti narekuje srce! V mislih sem pogosto pri Tebi. Bog s Teboj!

Bela križarka. Prav nič se nisem naveličala Tvojih pisem, saj sem zato tu, da se za vse moje varovanke zanimam in jim poma-

gam, če le morem. Zakaj bi se ravno Tebe naveličala? Saj sem Ti rekla, da le pogosto prihajaj k meni, da Ti bo lažje! Seveda je pri Tvojem delu težko živeti pobožno notranje življenje; saj pa to tudi ni vsem in vsakemu dano. Ako do pridige ne moreš, beri mesto tega iz kake dobre knjige, saj jih imaš ne? Če ne, mi piši, da Ti jih nasvetujem. Glede molitve pa si zapomni, da je tudi delo, opravljeno v čast božjo, molitev. Ako nimaš časa za daljšo molitev, jo opravi na kratko, a tisto prisrčno in iskreno, ne toliko z besedami, kakor z vso pripravljenostjo srca in duše. Ako jutraj v božji pričujočnosti rečeš: »Tu sem, o Gospod, naj se nad menoj izpolni Tvoja sveta volja!« in če čez dan večkrat misliš na to in v duhu ponoviš, je vse Tvoje delo ena sama molitev. — Ni težko, le zelo raztreseni smo, a Bog ne zahteva ničesar nemožnega. — Sv. Anzelm je 21. aprila. — Kmalu zopet piši in vesela bodi!

Nesrečna zapuščenca. Prav nič me ne nateguješ, če mi pogosto in mnogo pišeš; vsaj vem, kako se Ti godi. — Torej zdaj, ko Ti je smrt brata pobrala, si čisto sama na svetu? To je res zapuščenost, toda upam, da boš tudi to prenesla. — Glede one druge zadeve pa tudi jaz mislim tako, kakor Ti praviš. Če je šlo samo za premoženje, je pač bolje, da se je tako končalo. Težko je zate, a bolje, kot če bi bila prepozno spoznala. Zato se pa ogiblji vsakega sovraštva do one osebe! Bog že ve, zakaj je prišlo do tega! On Ti bo tudi, če je dobro za Tvojo dušo, pripravil bogato nadomestilo. — Le kmalu zopet piši!

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

Vrtno delo v pomladanskih mesecih. Pomlad, težko pričakovana, toli zaželjena se vrača. Po solčnih brdih so se pokazale prve oznanjevalke pomladi: prijazne trobentice in dišeče vijolice. Narava se je prebudila iz dolgega zimskega spanja k novemu življenju in nas vabi iz zatohlih sob ven v svež pomladanski zrak. Tudi Vigrednice-gospodinje bodo pogledale v svoje vrtnice ter začele pripravljati zemljo za prve najzgodnejše setve.

Redki so naši domovi, ki bi bili popolnoma brez vrta. Premnogi vrtni so pa tako zanemarjeni, da so bolj v škodo nego v korist. Vrt, dobro ali slabo obdelan je prav zanesljiva slika hišne gospodinje. Skrbno negovan vrt nam je v veselje in korist, ker nam daje vrtno zelenjad, posebno v poletnih mesecih, okusno in zdravo hrano. V bližini mest, trgov in industrijskih krajev pa donaja nekoliko večji in umno obdelan vrt lep dobiček.

V zadnjih desetletjih se je vrtnarstvo lepo razvilo, kar je ljudskemu zdravju v veliko korist. Saj je zdravniška veda dokazala, da ima zelenjad, bodisi, da uživamo sirovo ali kuhano, tako važne snovi v sebi, da bi bilo

ogroženo naše zdravje, če bi se dalj časa hranili samo z močnatno in mesno hrano. Naloga Vigrednice bodi torej smisel za vrtnarstvo širiti in skrbeti, da bodo vrtovi obdelani skrbno. Saj spada obdelovanje vrta v področje gospodinje.

Mnogokrat se na lego vrta polaga premalo važnosti. Lega vrta naj bo solnčna in obenem zavarovana proti mrzlim vetrovom. Praktično je tudi, da je vrt prav blizu hiše. Gospodinja ima zelenjad vedno pri rokah, uporabi se pa lahko tudi vsak prost čas za delo v njem.

Vrtna zemlja naj bo temna in rahla, taka zemlja se hitro ogreje, ker se na površju ne dela skorja. Težko zemljo si izboljšamo v par letih z močnim gnojenjem in lesnim pepelom; vsako jesen pa jo globoko prekopljemo in jo pustimo čez zimo v keparh.

Ko pričnemo spomladi obdelovati vrt, ga moramo razdeliti, da dobi kolikor mogoče prikupljivo lice in vsaka vrsta rastlin svoj določen prostor. Obrobke gredic posadimo s cveticami, z majaronom, s timijanom, pehtranom, šatrajko itd.

Če je koncem meseca februarja kopno, pričnemo pripravljati zemljo za prve, najzgodnejše setve. Brez škode že sejemo na prosto korenje, petersilj, špinačo, črni koren; potaknemo tudi čebulček in česenj. V posebno zavetnih in solnčnih legah lahko sejemo tudi že berivko in grah. Kjer ni na razpolago tople grede, sejemo v navadne zabožke, napolnjene z vrtno zemljo pomešano z gnojem ali kompostom, zadnje zelenjadi: kolerabce, ohrovt, zgodnje zelje, paradižnike. — Stare zaloge semen je preizkusiti, so li še kalive. Pri nakupu semen bodimo skrajno previdni. Kupujmo le pri zanesljivih ljudeh. Na vrtu obrežemo in otrebimo razne vzpenjalke in lepotično grmovje.

V marcu nadaljujemo s setvami. V solnčnih legah sejemo zelje, peso, solato, redkvice, kolerabce, por, zeleno, repo, čebu'o, paradižnike, grah. Posadimo zgodnji krompir. Presajamo solato. Semenske zelenjadne rastline spravimo iz kleti in jih posadimo na pripravljen prostor. — Čebu'o lahko pridelamo iz semena že v prvem letu, če jo sejemo v vrste prav na redko, najkasneje do srede marca. Ko ozeleni, jo prerujemo in razredčimo na razdaljo 10—15 cm. Ko dorašča, jo pridno zberemo in okopavamo. Dozori sicer malo pozneje, nego ona iz čebulčka, zato je pa trpežnejša. — Cvetice-lončnice obrežemo, otrebimo ter presadimo.

Ker se v aprilu ni več bati hude slane, sadimo na prosto kolerabce, zgodnje zelje, ohrovt. V topli gredi ali zabožkih presajamo paradižnike, karlijole, ze'eno. V ugodnih legah sejemo tudi že fižol. V drugi polovici aprila pripravimo zemljo za kumare in buče. — Pomladna zelenjad, ki silno bujno raste, potrebuje mnogo vlage. Zato je tudi zalivanje v aprilu že potrebno. Zalivajmo le v dopoldanskih urah. Ako nimamo za zalivanje deževnice, zalivajmo z vodo, ki je že par ur

stala v posodah na zraku in solncu. Če zalivamo z gnojnico, zalivajmo prav h korenini. Rastlin samih ne smemo politi, ker bi jim to škodovalo, ne pa koristilo.

V aprilu posejemo vse cvetične grede. Na prosto presadimo vse trajnice.

Kuhinjski recepti.

Smetanov krompir. Skuhaj 6 neolupljenih krompirjev; kuhane olupi in še vroče zreži v skledo na koleščke in jih takoj polij s $\frac{1}{2}$ l kisle ali topljene smetane, ki si jo zavrela v kozici. Povrhu potresi še ocvrtih kruhovih drobtin in daj takoj na mizo.

Sirov štrukelj. Napravi vlečeno testo iz $\frac{1}{2}$ l moke, 2 žlici presnega masla, $\frac{1}{4}$ l mleka in malo soli. Nato zdrobi v skledici $\frac{1}{2}$ l sira, primešaj $\frac{1}{4}$ l kisle smetane, 2 žlici sladkorja, malo drobno zrezane limonine lupine, en rumenjak in od beljaka sneg. Potem razvleci testo, pomaži ga z nadevom, rahlo skupaj zvij in deni v podolgovato pekačo. Peci ga približno pol ure.

Kašnat pečenjak. V 1 liter vrelega mleka vsipaj med mešanjem $\frac{1}{4}$ l oprane kaše ter mešaj toliko časa, da se začne gostiti, nato odstavi. Ko se ohladi, zamešaj 3 žlice presnega masla, žlico sladkorja, malo soli in en rumenjak. Končno rahlo primešaj od beljaka sneg ter vlij na razbeljeno mast. Pečenega zdrobi in potresi s sladkorjem.

Vzgojeslovje.

Prosto iz italijanščine A. Š.:

OTROŠKA RAHLOČUTNOST.

(Pisma Mariji.)

5.

Veseli me, da je bila Silvija vesela mojih darov. Ona me je nagradila z lepim pisemcem, v katerem pravi: »Boter, kako sem vesela vaših darov, ker so igrače. Samo vi me še nimate za preveliko zanje. Mati in oče sta mi kupila knjige in druge nepotrebne reči.«

V teh njenih besedah je dokaj žalosti. Kaj pa vam pade v glavo, da ravnate s komaj šestletnim otrokom kot z odraslim? Morda zato, ker ima majhno sestrico? Ali ne veš, da je za mnoge otroke hudo odrasti, kot je nam neljubo, da se postaramo.

Postati velik, pomeni zanje zapustiti sladko in svobodno igranje, vkleniti se v kup težavnih dolžnosti. Ta žalostna zavest odraslosti je najbolj živa pri rahločutnih otrocih, zlasti še pri tistih, ki imajo manjše sestre ali bratce in se torej zdijo nepri-merno večji od teh malih »srčkov«. Ne zbu-jajte torej tega občutja v Silviji, ki je danes morda še zastrto. Ravnajte z njo tako, da se bo čutila otroka čim dalj časa. Skušajte ji po-daljšati blaženo otroško dobo, dajte ji punčk in drugih igrač, pustite jo, da se igra, skače in nori.

Spominjam se, kako sem prinesel nekoč pisano žogo devetletnemu otroku mojega znanca. Starši so se nekam čudno namrdnili, češ, da je njih Dragič že prevelik za take reči in se mora učiti. Ko sem jo ponudil otroku, so se mu hipno zasvetile oči od radosti, a koj nato je povsili pogled in se jo ni upal sprejeti.

»Saj se ne igram več,« je odgovoril, pogledal mamu in nato dodal, »dam jo mojim mlajšim bratcem. Srce se mi je skrčilo in najrajši bi udaril takele starše, ki branijo igranje devetletnemu otroku! Zdelo se mi je, kako jih čujem, ko silijo v otroka:

»Pojdi no, Dragič! Saj si že velik in moraš dati lep zgled!« ali pa »odjenjaj ti, ki si večji!«

Ubogí otrok si je ustvaril tako sodbo o svoji velikosti, da se mu je zdelo, da mora celo hoditi, kretati se in govoriti z isto preudarnostjo kakor odrasli. Bil bi silno smešen, da bi vzbujal v človeku usmiljenje.

Kdo ve, koliko otrok trpi radi tega, ker so najstarejši in goji pritaženo sovraštvo v svojem srcu do svojih mlajših bratcev in sestic, katerim se ne štejejo leta in so tudi v desetem ali petnajstem letu še »ljubčki«, samo zato, ker so se slučajno rodili zadnji.

Bratska in sestrška ljubezen je silno nežna, a vendar imamo mnogokrat priliko opaziti, da se bratje in sestre med seboj tudi sovražijo ali pa, da vlada med njimi skrajna brezbriznost.

Starši bi morali že z malega gojiti v njih to medsebojno ljubezen, s katero jim dajo dragoceno tolažbo za to, mnogokrat neveselo življenjsko pot, tolažbo, ki jo bodo rabili zlasti takrat, kadar njih ne bo več. Že v prvih letih bi morali starši odstraniti vsak vzrok mržnje in ljubosumnosti med brati s tem, da ne zanemarjajo starejših radi mlajših, sicer postanejo zadnji prvimi v nesrečo, mesto v veselje.

Spominjam se dalje, da se »veliki« Dragič ni le moral obnašati kakor odrasli, nego bil je kriv tudi vsake nesreče, ki se je pripetila mlajšim. Stanovali smo v isti hiši. Ko stojim nekega dne pred vrati, vidim, kako vodi Dragič svojega štiriletnega bratca Pavelčka po travniku in se z njim sprehaja. Čez kratek čas se prikaže Pavelček ves v joku in opraskan po obrazu. Za njim stopa Dragič ves potr. Mati vzame jokajočega otroka v naročje, da ga očisti, oče pa se zadere nad Dragičem: »Zakaj si ga pustil pasti? Saj smo ti ga izročili, da ga varuješ!«

Dragič je postal bel ko zid, očetovo karanje ga je zadelo. Gotovo je, da ni bil najmanj kriv padca svojega bratca, kateri se je spotaknil, ker je tekel, a pogosti in hudi očetovi kregi so ga uverili, da je on kriv vsega tega. Saj sem ti že pravil, da je lahko prepričati otroke o krivdi tudi takrat, ko je nimajo, in vzbuditi v njih celo domišljeno kesanje. Ubogí Dragič je prosil s solznimi očmi odpuščenja. Ob povratku je vse sililo v Pavelčka in ga božalo v nagrado za tisto majh-

no in že pozabljeno telesno bolečino. Nihče ni opazil Dragiča, kateremu se je v lahko obrobjenih očeh poznalo, da še trpi v svoji duši.

Dragič je sicer preveč blaga in strpna duša, da bi zasovražil svoje bratce, toda kdo naj ubrani, da se ne porodi v njegovem srcu tiha mržnja in sovraštvo do ljudi svoje krvi, katerih žrtev je? (Dalje.)

ORGANIZACIJA

Iz orliške centrale.

Praški zlet.

Praški dnevi se nam bližajo s čudovito naglico. Čez en mesec, t. j. 1. aprila poteče rok, do katerega sprejema Jugoslovanska orlovska zveza priglase udeležencev po znižani ceni:

III. razred (z vožnjo III. razreda in vso oskrbo) Din 750.—, za telovadce (telovadkinje) Din 100.— manj.

II. razred (vožnja II. razreda, hrana in stanovanje v konviktu) Din 1.050.—, privatno stanovanje Din 100.— več.

Poslužite se torej prilike in ne zamudite ugodnosti znižane cene!

»Obvezne vaje in tekmovalni red za SDO v Pragi 1929« je izdal Osrednji odbor češkoslovaškega Orla v Pragi. Priročna knjižica obsega vse obvezne vaje članstva in naraščaja, kakor tudi tekmovalni red vseh vrst slovanskih tekem, ki se bodo v zletnih dneh vršile. Na prvih straneh prinaša knjižica slike dr. Jana Šrameka, staroste češkoslovaškega Orla, dalje Františka Leinera, namestnika staroste, ki je predsednik glavnega pripravljalnega odbora SDO (Svetovaclavskih dni orlovstva). Poleg tega tudi slike načelnika ČO Metoděja Večere in načelnice ČO Julije Nečasove.

Knjižica prinaša tudi slike in opis krojev članstva (članov in članic) ter obojega naraščaja (mladcev, mladenk, naraščaja in gojenk). Kot dodatek je priložena slika stadiona češkoslovaškega Orla na Strahovih lomih, kjer se bodo vršili glavni nastopi. Knjižica je prirejena v češkem jeziku in stane Kč 8.50.

Pol milijona vstopnic bo izdanih za SDO v Pragi. Od teh bo oddanih za stadionske prireditve v štirih glavnih dneh 400.000 komadov, ostalih 100.000 pa za tekme, telovadne akademije in ostale prireditve.

Telovadne akademije, ki se bodo vršile v okviru SDO, obetajo biti zelo izbrane. Vršile se bodo 3 akademije in sicer češkoslovaška, jugoslovanska in mednarodna. Na zadnji nastopi vsak narod s svojo najlepšo telovadno točko.

Tekme mladenk. Ob priliki naraščajskih zletnih dni v Pragi, ki se vrše en teden pred glavnimi zletnimi dnevi, se vrše tudi tekme mladenk (češkoslovaškega Orla). Zanimivo je, da so to prve tekme mladenk ČO.

Dan narodnih noš vzbuja med priglašenci zleta veliko zanimanje. Poseben dan v zletnem tednu je namreč določen izrečno proslavi teh: dopoldan slavnostni sprevod, popoldan prednašanje narodnih plesov in običajev na stadionu. Pričakuje se ogromna udeležba narodnih noš iz Češkoslovaške, pozornost se obrača zlasti na številne priglasence iz Poljske, Francije, pa tudi Jugoslavije.

Nad 1000 rediteljev! V kakšnem ogromnem obsegu se bo vršila proslava SDO v Pragi, nam kaže z'asti to, da šteje rediteljski odbor, ki se je poleg drugih pripravljanih odborov tudi že osnoval, že nad 1000 članov! Sedaj se vrše v Pragi posebni tečaji, na katerih se bo gotovo število rediteljev usposobilo za vodstvo gostov po Pragi. Tako bo tudi v tem oziru vsakemu gostu vrlo ustreženo.

Sestre, Praga nas kliče, neprenehoma, neutrudoma; ne pustimo je klicati zastoni, temveč odzovimo se ji polnoštevilo!

Sestre sestram.

Krožek Središče. Vsem sestram, Orlicam in »Vigrednicam« priručnik pozdrav.

Ze dolgo se naš krožek ni oglasil in nič poročal, dasiravno živahno deluje.

V pretekli poslovni dobi nas je zadel huda izguba, ker nas je zapustil in šel uživati večno veselje naš blagi voditelj č. g. kaplan Karel Guček. Pokojni č. g. je 3 in pol leta kaplanoval v Središču, bil je priljubljen povsod, bil nam je zvest vodnik v vseh težkih časih. Bog mu bodi plačnik!

Naše prireditve so bile dobro izpeljane; posebno akademija je pokazala, kaj premore vztrajnost in dobra volja.

Krona vseh prireditev je bil »Materin dan«, ki smo ga praznovali 17. maja 1928. Sestre! ko bi videle naše zlate mamice, kako so nam bile hvaležne, pa tudi me smo se veselile, ker smo mogle vsaj malo poplačati njihove velike žrtve.

Imeli smo tudi eno srenjsko prireditev pri Sv. Bolfenku in eno okrožno v Ptuj.

Na binškošni ponedeljek, to je 28. maja l. l. se je vršil pri nas mladinski dan. Naša zavedna mladina je agitirala od fanta do fanta, od dekleta do dekleta, za čim večjo udeležbo — in ni bil zaman trud. Udeležba je bila ogromna in govorniki Prosvetne zveze so vzbudili v naši lepi Prekijji nove sile, — novo navdušenje za vse lepo in dobro. Zaključek slavnosti je bil krasna narodna igra — tragedija »Za pravdo in srce« ter bogat srečolov. To je bila mogočna manifestacija naše misli, naših idej in naše zmage!

Obhajale smo tudi skupno z bratskim odsekom 5-letnico posvetitve Srcu Jezusovemu. Zjutraj je bilo skupno sv. obhajilo, popoldne pa smo praznovali skromno, a priručno slovesnost pred okrašeno sliko Kristusa Kralja. Pcnovno smo se posvetili Njemu, Kralju vseh src!

Krožek je v lastni režiji uprizoril veseloigro »Izgubljeni raj«, ki je dobro uspela.

Drugeče živimo tiho društveno življenje, imamo redno telovadbo, sestanke in seje, izpolnjujemo vse odredbe S. O. Z. in se vneto pripravljamo na vsakoletne tekme, pri katerih tudi letos nečemo biti zadnje! — Bog živi!

Orliški krožek Smihel pri Novem mestu. S priručnim Bog živi stopamo tudi me, po dolgem času s kratkim poročilom med sestre, v kotichek Vigredi. Ni nas veliko po številu, vendar še precej vneto in živahno delujemo na polju naših načel in vzorov. Seje in sestanke imamo redno vsak mesec. Kaj smo dosegli pri tekmah je razvidno iz diplom, ki pokrivajo steno naše društvene sobe. Naša mala četa skuša z vzornimi dekliškimi značajmi odtehtati visoko število in se noče šteti med take, o katerih se toži, da jih drži v organizaciji samo kroj, nastopi in zabava. Naj nam tudi nadalje bodo predvsem mar načela in sploh temelji, na katerih se je ustanovila naša lepa organizacija.

V poslovnem letu 1927/28 smo se udeležile orlovске prireditve na Stadionu, kjer so nastopile vse telovadkinje. Sodelovale smo pri domači odsekovni prireditvi ob priliki blagoslovitve novega prapora na Grmu pri Novem mestu. Dne 9. septembra pa smo se odzvale prijaznemu vabilu orliškega krožka v Črnomlju in sodelovale pri telovadbi.

Po večini smo same kmetiška dekleta še blizu Podgorja doma in vendar, kdor vidi naše Orlice pri telovadbi, bi jim tega ne prisodil. Do tega nam pripomore le vztrajnost pri telovadnih vajah. Nekaj sester nas je tudi zapustilo in so odšle za klicem božjim v tihe samostanke celice, odkoder se nas še vedno spominjajo. Nekaj jih je pa tudi brez tehničnih vzrokov odstopilo. Te so pa kakor suhe veje, ki pri vsakem lahnem vetriču že odpadejo.

Na občnem zboru, dne 6. januarja letošnjega leta pa se je naš krožek osamosvojil in s tem smo stopile v novo poslovno dobo.

Sestre! Vzgojimo in okrepimo si voljo, ki naj utrdi naše duše. Delajmo za vzvišene ideje in si tako priborimo nezvenljiv venec zmage!

Sestre, složno se združimo, držimo trdno se načel!

Verno, čednostno živimo, narod nam bo slavo pel.

Bog živi! —

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. Izdajateljica Anica Lebar v Ljubljani. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Poženel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Vsem bralcem bodi kot najbolj
priporočena manufakturna trgovina

R. MIKLAUC
„PRI ŠKOFU“

Liublana - Lingarjeva ulica

Pred Škofijo 3 (poleg škof. palače)

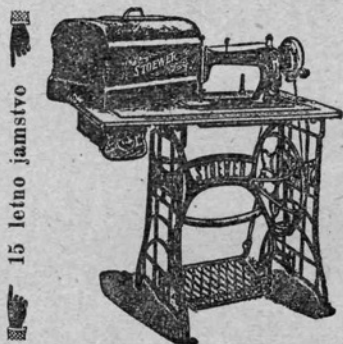
Velika izbira volnenega, svilenega in perilnega
blaga. Posebna zaloga bele kotenine za perilo,
cvilha za žimnice, blaga za brisače, namiznih prtov,
koltrov, flanelastih odevj itd. / Zelo velika izbira vseh
vrst nogavic. / Posebno ugoden je letos nakup vsled
slavlja 60 letnega obstoja te obče znane veletrgovine

Načenejši je
„STÖEWER“ in „DÜRKOPP“
SIVALNI STROJ
ker je najboljši!

Vsled najpopolnejše precizne in solidne iz-
delave prekaša vse do sedaj poznane stroje.
Poseben aparat za entlanje (všivavanje)

Polk v vezenju brezplaćen samo pri

LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova 6



15 letno jamstvo

Ugodni plačilni pogoji

V oceno smo prejeli.

Ave Maria Koledar za leto 1929. XVI. let-
nik. Izdali slovenski frančiškani v Ameriki.
Lemont Ill. P. O. Box 443. — Kakor vsako
leto so tudi letos prejeli bralci Ave Marije in
vsi ameriški Slovenci bogat novoletni dar,
ki morajo biti zanj slovenskim frančiškanom
v Ameriki resnično hvaležni. Saj na ta način
se jim utrdi vez s staro domovino. Pa tudi
mi v stari domovini se prav iz srca vsako leto
razveselimo bogatega koledarja, saj iz njega
izvemmo prav mnogo o naših dragih onkraj
morja.

Misijski koledar za leto 1929. X. letnik.
Izdalo Misijskišče v Grobljah, p. Domžale.
Cena 8 Din, 3 lire, 1,20 šil., 0,25 dol. — V zelo
lepi opremi in s prebogato vsebino je zopet
obiskal ta priljubljeni koledar naše domove.
Prinaša vse vesele in žalostne novice iz kato-
ličkih misijonov v besedi in sliki. Kdor čita
ta poročila, ki tako živo pripovedujejo o brez-
mejnih trudih pri razširjanju sv. katoliške vere

med pogani, mora zrasti v njem sklep, poma-
gati pri tem delu po svojih najboljših močeh.
Prilike zato ima vsak dovolj. Saj ima vsako
kat. društvo svoj misijonski odsek, pri ka-
terem se vsak lahko udejstvuje. Prav Misi-
jonski koledar je za to delo najboljše bodrilo.

**Darujte za Vigredin tiskovni
sklad!**

Križem po Jutrovem. 28. zvezek Cirilove
knjižnice v Mariboru. Tiskarna sv. Cirila v
Mariboru. Cena 13 Din. — Knjiga obsega
152 strani in mal zemljevid za boljše razume-
vanje ter je prvi slovenski prevod Karla
Maya. Vsebuje potopisa in povesti Jezero
smrti in Moj roman ob Nilu. — Prevod je
dober in ga bodo radi čitali.



*Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le*

**Kolinsko
cikorijo,**

*ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi*



Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

**Vzajemni
zavarovalnici**

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15

SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4

CELJE, Breg štev. 33

Nova založba

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg



priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOFOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRFIJA - FOTOKEMIGRFIJA**

TISKARNA: izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRFIJA: izvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potem
kamenom, offset- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd.